Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

HVAD
SKAL BARNET HEDDE?

EN NY NORDISK NAVNEBOG
TIL VEJLEDNING FOR FORÆLDRE VED NAVNEVALGET
FOR DERES BØRN

AV
GUDMUND SCHÜTTE

1941

CHR. ERICHSENS FORLAG

HVAD SKAL BARNET HEDDE?

HVAD
SKAL BARNET HEDDE?

EN NY NORDISK NAVNEBOG
TIL VEJLEDNING FOR FORÆLDRE VED NAVNEVALGET
FOR DERES BØRN

TILLIGE EN »BLÅ BOG«
TIL OPLYSNING OM ÆLDRE TIDS HELTE
OG HELTINDER

AV
GUDMUND SCHÜTTE

1941

CHR. ERICHSENS FORLAG

FORORD

Vi ejer biografiske Lexika og »blå Bøger«, der opfører Folk efter deres *Efternavne* med Meddelelser om Livsstilling, literært Ry, Levnedsdata etc. Men vi ejer ikke en eneste tilsvarende Bog, ordnet efter *Fornavne*. Vi har kun rent filologiske Navnelister uden Meddelelser om Livsstilling, literært Ry, Levnedsdata etc. Dette er en følelig Mangel, og den føles særlig stærkt i den ældre Tid. Hvis vi vil søge Underretning om denne Tids mere eller mindre fremragende Personer, er vi nødte til at gå efter Fornavnene, fordi der oprindelig simpelthen ikke findes Efternavne. Og Forældre, der vil søge gode Navne til deres Børn, er uden tilstrækkelig Vejledning; det er jo ikke nok med den nøgne Sprogform, — de skulde også gærne vide noget om den menneskelige Interesse, der knytter sig til det enkelte Navn. De gamle Nordboer mente, at ved Opkaldelse blev Navngiveren så at sige genfødt i den opkaldte. Denne Følelse skulde vi gærne have lidt av.

Her foreligger nu et Forsøg på at avhjælpe Savnet. Nærværende lille Bog skulde vise hvert enkelt Navns Plads i Historien, i Sagnet, i Runemindesmærkerne, i Landskabet.

Meget fremragende Personer som Sven Tveskæg og Knud den Store fortælles der ikke nærmere om; deres Data forudsættes kendte. Men de mindre kendte Personer gøres der Rede for, og der henvises til let tilgængelige Udgaver og Håndbøger, hvor man let kan fuldstændiggøre sin Viden.

Således håber Udgiveren, at Bogen må kunne virke efter sit Formål: at genoplive Sansen for gode nordiske Navne, så vor Navngivning kan ledes i sunde Baner.

Grev *F. M. Knuth* takkes for Impulsen. Ham skyldes væsentlig Avsn. IV.

I. NORDISK NAVNESKIK

UDVIKLING, FORFALD OG GENREJSNING

Vore Forfædres Navneforråd i den ældste Tid, til og med Skjoldungtiden omkring 500 e. Kr., var rigt og særpræget. Det kom av, at ethvert Fuldnavn (sammensat Navn) var sin Bærers Privateje: det måtte ikke gentages indenfor Ætten. Således måtte der stadig »digtes« nye Navne.

Efter Skjoldungtiden ændredes Skikken. Søndenfra kom den — oprindelig gotiske — Mode, der tillod fuld Opkalding indenfor Ætten. Da der paa den Vis kunde blive mange Navnefæller i Ætrækken, blev det nødvendigt at skelne dem ved Tilnavne: Harald Blåtand, H. Hen; Erik Ejegod, E. Emun, E. Lam, E. Klipping, E. Menved.

En ny Skik var også Opkaldelsen efter Guder: Odinkar, Thorgny, Frøjsten; sådanne Navne tilkendegav oprindelig, at vedkommende var *viet* til Guden. At bruge de *usammensatte* Gudenavne (Odin, Thor, o. s. v.) som Menneskenavne var utænkeligt, og når dette undertiden ses i Nutiden, er det et groft Brud på nordisk Tradition. Iøvrigt var det almindeligt at bruge Kæleformer (såkaldte Kortformer); særlig hyppige er sådanne Afkortninger av Thorsnavne: Tole (af Thorlak og Thorlev), Tove (Mandsnavn, af Thorvard, Thorvald, Thorvid), Toke (af Thorketil, Thorkel) o. s. v.

Navne på *-søn* og *-datter* brugtes ikke som virkelige Efternavne, men skiftede med hvert Slægtled. Denne Skik, at bruge såkaldt *Fadersnavn* (Patronym), blev i det store og hele udryddet i Løbet af det 19. Århundrede, men herom senere.

Kristendommens Indførelse blev i Danmark til en fuldstændig Katastrofe for den hjemlige Navneskik. De kristne Missionærer var i Navnespørgsmålet Fanatikere, der bandlyste de hjemlige Former som »hundhedenske« og istedenfor påtvang Folket Millioner af udenvælske Helgennavne, jødiske som Jens = Hans (Johannes), græske som Peter, latinske som Søren. I Førstningen satte vor Sprogfølelse sig paa Bagbenene. Da Skjalden Sigvat havde nøddøbt Norgeskongen Olavs Søn med det latinske Navn Magnus, efter Karl Magnus (den Store), skældte Olav ham ud og sagde: »Hvorfor lod du Gutten hedde Magnus? Ikke er det Ættenavn hos os.« Da en Sveakonges Søn av en Bisp var bleven døbt Jakob, fordi Drengen var født på Jakobsmessedag, tyktes Sveerne storilde om det jødiske Navn og gennemtvang senere, at han fik det svenske Tillægsnavn Anund, altså tilsammen Anund Jakob. Men sligt var trods al, til Tider kanske forbitret, Stritten-imod dog i Længden fåfængt; den europæiske Kulturstrøm var for stærk. Magnus den Godes Kongelykke gjorde Magnusnavnet folkekært i hele Norden, og Navnet Jakob satte sig ialfald fast i Sverige og Danmark. Tilsidst var der i Danmark næsten ikke levnet andre nordiske Navne end de, der var slumpet til at optages på Helgenlisten, som Knud, Erik, Sven, Olav, etc. — En Del nordiske Navne som Iver, Tage, Thorben holdt sig i visse Adelsfamilier, og i jævnere Folkekredse var der en Del Samsæt med Thor, der overlevede Præsternes Forfølgelsesraseri: Therkel, Termand, Troels etc.; det er

et Vidnesbyrd om Tordengudens uudryddelige Popularitet.

Protestantiske Missionærer har senere gennemført Udryddelsen av nationale Navne også hos Eskimoerne i Grønland. Staklerne er nu forklædt som Danskere: Jens, Peter, Søren o. s. v.

Holstenervælden og Hansevælden påførte os en stærk Indstrømning av tyske Navne som Frederik, Berthold, Ditlev, Albert, Meinhard. Dette fortsættes under Enevælden, der ogsaa avskaffer den gamle Landsinddeling i Sysler (Danmark) og Fylker (Norge) og erstatter den med tyske Amter, en Fortyskning helt op til Nordkap.

Den lærde Tid standser Tilvirkningen av ægte danske Indbyggernavne og avløser de allerede dannede med vælsk-græsk-hebraiske Abekatteformer: for Nivninger i Nibe siges Niviter, for Skiveboer i Skive Skiboniter (efter Biblens Gibeoniter), for di Nøborrings i Nørborg Norburgensere, for Tøndringer i Tønder Tonderanere, for Rajsinger i Randers Randrusianere. Også religiøse, politiske o. a. Grupper dannes på dette Sæt: for Soringer i Akademiet Soer siges Soranere, for Lars Oftedals Tilhængere, på Norsk Oftedøler, vilde man på »fint« Dansk sige Oftedalianere osv. Det er en Ynk at se på denne latterlige lærde Produktion, der helt har lammet den naturlige Sprogvæxt.

I 19. Århundrede griber den danske Administration voldelig ind i Navneskikken. Der kræves Antagelse av faste Familienavne, men Påbudets uklare Avfattelse og vaklende Håndhævelse medfører, at det kommer til at virke stik imod sin Hensigt. Meningen med at indføre faste Efternavne var fornuftigvis, at disse skulde være karakteristiske; Efternavnet skulde være Slægtens Ejendom, udtrykke de enkelte Slægtsmedlemmers indbyrdes Samhør og skille Slægten fra andre Slægter. Men det kom til at forme sig helt anderledes. Da Regeringens Tvangsbud skulde føres ud i Praxis, skete det de fleste Steder på den Måde, at en Mands tilfældige Fadersnavn trods Folkets ofte forbitrede Modstand blev fastnaglet som »Familienavn«. Den hidtil med hvert Slægtled stedfindende Vexlen af Navne på *-søn* og *-datter* blev avskaffet, hvilket Regeringen ganske vist også tilsigtede. Men virkelige Familienavne fik vi ikke, tværtimod; adskillige av de gamle danske »Tilnavne«, der var såre velegnede som Familienavne, blev i den almindelige Forvirring udryddet.

Således fik vi den nu herskende Millionmasse av Jensen, Petersen og Sørensen, der i Virkeligheden slet ikke kan kaldes Navne; som sådanne er de i hvert Fald ganske i Strid med dansk — og i det hele taget nordisk — Tradition. Ved det skete voldelige Indgreb var det grundigt lykkedes for de ministerielle Skrivebordsexperter i Kjøbenhavn at tilintetgøre tusindårig dansk Navneskik. Ud fra den allerbedste Hensigt var vort gamle stolte Folkesindbillede *Holger Danske* skåret ned til den flove »Hr. Sørensen«.

Danske symbolske Navne holder sig kun i visse mytiske Levn: *Ole* Lukøje, *Lokke*sæd (d. v. s. Loke-Sæd), *Odins*jæger. Selv Husvætten, Gårdboen, har måttet tage kristent Navn: Nisse = Niels. Jfr. Udtrykkene »Per og Poul«, »Dummepeter«, Soldatens Tilnavn »Jens«.

Reformen blev kort sagt gennemført av sprogligt ukyndige Embedsmænd, og Resultatet blev derefter.

Det eneste fornuftige vilde have været, at man havde krævet et fast Kendingsnavn som Familienavn, men iøvrigt havde ladet de vexlende Søn- og Datternavne fortsættes *foran* det faste Familienavn. Enkeltvis har en sådan Løsning også fundet Sted, f. Ex. i Familien Bjerre i Hardsyssel og i Familien Mark på Mors (se S. 9).

I 19.—20. Århundrede fremkalder endelig Romanlæsning, Teater, Sportssnobberi og Filmshelte-Idioti en broget Indførselsstrøm av allehånde udenvælske Navne: Allan, Arthur, Bob, Charles, Ivan, Theofil, Wenzel, Aurora, Emmy, Gurli, Irene, Wanda o. s. v.

Resultatet av den hele gennem 1000 År fortsatte Udvikling overses bedst, når vi sammenligner vort Navnestof med det tilsvarende islandske. Islands isolerede Stil-

ling har værnet om et næsten rent nordisk Sprogpræg. Målt med islandsk Alen må vort Pensonnavnepræg kaldes forfærdeligt, ynkværdigt. Vi kunde kaste Skylden på vor geografiske Forpoststilling og lade det være en Slags Trøst; i Virkeligheden gives der ingen Undskyldning for det Sløseri og den passive Bortjasken av nationalt Arvegods, som vi her som på så mange Områder har udvist, og ingen Trøst udover at gøre Skaden god igen. Det *kan* gøres.

En klog Elsker av vort Sprog har en Gang skrevet, at Størsteparten av vort Folk i Nutiden udgøres av, hvad han kaldte *Sprogtræger:* en Menneskeart, der for enhver Pris vil holde på det tilvante Miskmask og med Hænder og Fødder stritter imod enhver Indsats for at bortluge Sprogets Ukrudt. Et av deres Yndlingsdogmer er: Sproget skal have Lov at udvikle sig frit uden kunstige Indgreb!

Men hertil svarer vi andre: Havde Sproget blot altid fået Lov til det, så var der intet Rensnings-Arbejde at udføre! Det, vi vil til Livs, er ikke det folkeligt selvgroede, men tværtimod al den Udanskhed i Ord og Sætningsbygning, som holdt sit første Indtog med Latinens Lærde og siden fortsatte som en bred Flom av Prædikestil, Kancellistil, Handelsstil og Krukkestil. Det udanske er blevet påtvunget Folket ovenfra; derfor — og *kun* derfor — må den sproglige Genopbygning ske med Viden og Vilje.

En Følge av Sprogødelæggelsen er, at vi har mistet den rige navnedannende Evne, der udmærkede vore Forfædre ved Kristendommens Indførelse.

Dog kan der røre sig Rester av den endnu den Dag idag.

Et ufuldbårent Tilløb til Sprogtænkning er det, når jævne Folk laver allehånde umulige Ordtydninger, der særlig tager Sigte på Børnenes Numerering eller på deres Fødselsdags Art. Trine kaldes den tredje Datter, Otto den ottende Søn, Tolv — egentlig gammeldansk Thorlev — den tolvte. En Pige Amanda hed sådan, fordi hun var født »å Mandag«; Magdalene do., fordi hun var født »en Majdag«.

Ægtere er Tilnavnsskikken, der stadig sætter friske Skud, med Navne som: Tude-Søren, Øre-Schmidt, Smile-Frederik, Petersen-Havtorsk. Fire av de vrimlende Petere i Nutidens ynkelige Navneforråd skelnedes i Salling således: Stuer Pier, Mællerst Pier, Bette Pier og Usselbette Pier.

På Bornholm har der indtil sidst i 19. Århundrede holdt sig en Tilbøjelighed til at nydigte malende Egenskabsnavne, der skulde indeholde ligesom en magisk Retledning for Barnets Fremtid, f. Ex. Arbejdsomheds-Mine. Sådanne Navne burde optegnes, inden Mindet om dem forsvinder.

Den gamle nordiske Brug av Søn- og Datternavne, der er fuldkommen levende på Island, har i Danmark endnu kunnet sætte enkelte friske Skud i Nutiden. I Kjøbenhavn lever en Dame med Efternavnet Karlsdatter. Pastor Petersen i Naur, Hardsyssel, fik døbt Peder Jensens Søn på Klogborg med Navnet Jens Pedersen Klogborg*). Søn-Navne dannes endnu, som nævnt, i nogle Grene af Slægten Bjerre fra Store Bjerre i Hardsyssel. Både Søn- og Datternavne dannes i Slægten Mark fra Mors. Mikkel Mark og Karen Marie Jensdatter i Erslev har haft følgende Børn: Inger Mikkelsdatter Mark, Mette Mikkelsdatter Mark, Frederik Mikkelsen Mark, Peder Mikkelsen Mark, Kristian Mikkelsen Mark. Frederik har senere givet en Datter Navnet Karen Frederiksdatter Mark (1925). Samfundet Modersmålet har udstedt Hædersbreve til Mads Bertelsen Bjerre, Karen Jensdatter Mark og Frederik Mikkelsen Mark.

Når en sådan Sans for gammel Navneskik uden Tilskyndelse udefra kan holde sig hos jævne Folk, burde den dannede Almenhed, der har let Adgang til sproglig Oplysning, endelig tage sig sammen for at rense det mesopotamiske Kaudervælsk, der råder i vor Navngivning. En ordentlig Storvask er påkrævet.

Hvad der gør Sagen saa tung er, at selve vor Sprogfølelse, vor Evne til at skelne mellem ret og vrangt, Dansk og Udansk, er bleven forkvaklet. Vi er kommet så langt ned, at det fremmede *føles* dansk, og det

*) Desværre har Jens Pedersen ikke fortsat Traditionen.

ægte, hjemmegroede *føles* fremmed*). Det vil knibe hårdt for mange at give Slip på tilvante fremmede Former, ikke mindst på Navnenes Område. Måske kan man i en Del Tilfælde skyde Genvej ved at søge fremmede Navne avløst av nordiske, der rent *lydligt* ligger dem så nær som muligt. Her er nogle Ideer:

Fremmed Navn	*Dansk Navn*
Adam, Adolf	*Adils*
Anders, Andreas	*Andor*
Angelo	*Angul*
Arnold, Aron	*Arne, Arnkil*
Axel	*Askel*
Bernhard	*Bjarne, Bjarner*
Charles, Charly	*Karl*
David	*Dagfinn*
Edgar	*Ødger*
Edmund	*Ødmund*
Eduard	*Ødvard*
Edwin	*Ødvin*
Emmanuel	*Emmer*
Erhard	*Erland*
Gerhard	*Gerbjørn*
Gert	*Gyrd*
Harry	*Harald*
Henrik	*Hedrik*
Hugo	*Huge, Houle*
Jørgen	*Jørund*
Lavs, Lavst	*Lave*
Oscar	*Asger*
Reimer	*Regnar*
Rudolf	*Rolf*
Simon	*Sigmund*
Sine	*Signe, Signy*
Thomas	*Thormod, Thormund, Thormand*
Tønnes	*Tønne*
Viggo	*Vøgg*
Vilhelm	*Viglek*
Walter	*Valdar*
Zacharias	*Saxe, Saxulv.*

Karsten og Niels kunde måske avløses med Kjartan og Njal, der nok er unordiske — keltiske — men fører Tanken hen på navnkundige islandske Sagaer.

*) Exempelvis gjorde Skolebørnene Nar ad Mikkel Marks Døtre og kaldte dem »Statter Mark«.

Hos de fleste Danske findes der en Længsel efter at trænge ind til vort eget Væsens Kerne. Studiet av Oldtidsminder, Sagn, Historie, Hjemstavn og Sprog har altid været drevet med Flid og Kærlighed og har ofte dannet Grundlag for rige åndelige Rørelser, som tændte Lys i mørke Tider og vakte Folkelivet til ny Blomstring.

De Tider, vi nu gennemlever, har lært os at skønne på de Værdier, vore Forfædre gav os i Arv. Mangt og meget av det, der var blevet en Del af vort Liv, har nu vist sig at være værdiløst Flitter; vi har forstået, at *Folkearven*, Åndens rige danske Skat, er vort eneste Gods av varig og umistelig Værdi.

At genrejse hjemlig Navneskik må være en Gerning i Pagt med det bedste i Tiden. Skal denne lille, men såre vægtfulde, Del av dansk Genrejsning ske på rigtig Måde, må det være ved at *bygge videre* på gammel Tradition. Man genrejser ikke ved at efterligne og kopiere døde Former og Skikke, men ved at sammenknytte Fortid og Nutid — forme Nyvæxt på Folkelivets ældgamle Grund.

Under Nutidsforhold kan de faste Familienavne ikke undværes. Men Tilknytning til gammel Navneskik kræver Genindførelse av *Fadersnavnene;* Nyvæxt på Traditionens Grund må altså føre til et *Trenavnesystem* af Typen: Inger Mikkelsdatter Mark. Fornavn, Fadersnavn, Ætnavn: klart, skønt, dansk! Systemet *lever* faktisk endnu hos Slægter som Bjerre og Mark. Lad ikke disse sidste friske Skud av god gammel nordisk Navneskik visne uænsede bort!

Dette er den ene Side av Sagen. Den anden er: *at give Børnene danske Fornavne.* Også her gælder det, at meget fremmed føles dansk, og meget dansk føles »svensk« eller »norsk«. Sandheden er, at praktisk talt hele vort hjemlige Navnestof er *fællesnordisk!*

Hensigten med denne Bog er at tilskynde Forældre til at døbe deres Børn med hjemlige Navne. For at kunne det må man

først og fremmest være klar over, hvad der er nordisk, og hvad der er fremmed; derfor er der, foruden Hovedlisten med de hjemlige Navne, bag i Bogen sat en Liste over en Del almindeligere fremmede Navne.

Lad da vort Løsen i Fremtiden være:

Nordiske Børn —
nordiske Navne!

Den følgende Liste giver et Udvalg av nordiske Navne, der enten allerede bruges eller kunde egne sig til at (gen)optages i dansk Navnegivning. Såvidt muligt er der givet Henvisning til kendte historiske Eksempler, ældre og nyere, eller til Runestene eller Forekomst i Skønliteraturen. Den største Mængde findes hos Saxe. Dærtil henviser de tilføjede Bind- og Sidetal efter Jørgen Olriks Oversættelse, »Sakses Danesaga«, udg. av Udvalget for Folkeoplysningens Fremme 1911—12. (Den nyere Historie, udk. 1908—09, kendemærkes ved Avd. 2). Vedmærkningen Snorre henviser til hans »Heimskringla« i Gustav Storms Oversættelse, Folkeudgaven. — De citerede Runestene findes i den alfabetiske Liste hos Wimmer, »De danske Runemindesmærker«, Håndudgaven ved Lis Jacobsen, S. 255; Stednavne i »Postadressebogen«.

II. MANDSNAVNE

Adils. Navnkundig svensk Sagnkonge, kendt fra »Beowulf«. Han fældede sin Farbroder Ale hin upplandske på Vænerens Is med Bistand av udvalgte Kæmper fra Hrolf Krakes Hird, vilde siden spare den tingede Sold. Hrolf vilde hente den i Uppsala, blev efterstrøbt, men undslap fra Adils' Forfølgelse på Fyrissletten. — Navnet findes på Vordingborg-Stenen. — Indgår i Adilsvej, København. Egner sig til at erstatte tysk Adolf (I, 88).

Agge. Dansk Sagnkæmpe (II, 67). Faderen til den kendte Historiker Sven Aggesøn.

Agnar. Sagnkæmpe A. Ingildsøn, der egentlig tilhører de tyske Barder (Hadbarder). Bjarke, som fælder ham, priser hans strålende Tapperhed i »Bjarkemål« (I, 88, 110). Svensk Forfatter A. Söderberg i Malmö, ivrig Talsmand for et Storskandinavien.

Agne. Svensk Sagnkonge, fældes ved Svigråd av den hærtagne finske Kvinde Skjalf ved Agnafit nær Stockholm (Snorre 21).

Ale. Svensk Sagnkonge A. hin upplandske, kendt fra »Beowulf«. Han fældes av sin Brodersøn Adils (se ovenfor; Snorre 31).

Alf, Alger. Sønner av Sjællandskongen Sigar, fælder Helvin og Håmund i Håmundsvig, fældes selv av de faldne Heltes Broder Hagbard (I, 31).

Alle. A. Gode (»Præst«) på Glavendrupstenen, Fyn. I Stednavn Allerup.

Algot. Algot Lange, kendt svensk Operasanger.

Alkil. Skånsk Sagnkæmpe, undertvinges av Dankongen Snjo (II, 109).

Alrik. Svensk Sagnkonge; han og hans Broder Erik dræber hinanden med Hestebidsler (Snorre 22).

Alvin. Olav Tryggvesøns Medbejler til Dronning Gydas Hånd, fældes av ham (Snorre 159).

Amdi. Tistedstenen. Indgår i jysk Stednavn Ammidsbøl.

Amled. Jydejarlen Horvendels Søn A. fælder sin Faders Banemand Fenge, bliver Dankonge, fældes av Viglek, Vermunds Fader; skal ligge jordet på Ammelhede ved Randers (I, 140). = Shakespeares Hamlet, Prins av Danmark.

Andor. Søn av svensk Sagnkonge Visbur (Snorre 18). Navnet egner sig til at erstatte det græske Anders.

Angul. Opnævner for Anglerfolket, Broder til Dan. Dansk Komponist A. Hamerik. Egner sig til at erstatte det græske Angelo.

Anker. Bornholmsk Efternavn, hos Løjtnant A., en av Heltene fra Dybbøl. (Ekko spørges: »Hvem værgede Dybbøl Banker?« Svar: »Anker«).

Anund. Sveakonge A. Jakob (II, 214, Snorre 335).

Are. Navnkundig islandsk Sagamand A. Frode (»den vise«).

Arild. Dansk Historiker A. Huitfeld. I skånsk Fiskerleje, Arildsleje.

Arnald, Arnold. Islandsk Skjald, Saxes Hjemmelsmand (I, 3).

Arnbjørn. En av 12 norske Røverbrødre med Navne på -bjørn, fældes av Dankongen Fridlev (I, 284).

Arne. Helt i en kendt Fortælling av Bjørnson. Dansk Forfatter A. Sørensen.

Arnfast. Læsemester i Roskilde (Saxe Avd. 2, I, 59).

Arnfred. Som Efternavn hos Forstander A., Askov Højskole.

Arngrim. Svensk Sagnkæmpe, bosat i Bolm, ægter Frode Fredegods Datter Øfura og avler 12 Bersærker, deriblandt Angantyr (I, 270).

Arnketil, Arnkil. A. Einarssön, orkenøisk Jarlesøn (Snorre 94). Troels Arnkil, tysk-slesvigsk Forfatter. Arnkilsøre, Preussernes Landingssted ved Erobringen av Als 1864.

Arnmod. Stamfader til norsk Æt Arnmødlinger.

Arnthor. Norsk Sagnkonge, fældes av Roller (I, 259).

Asbjørn, Esbern, Esben. Asbjørn Estridsøn, Sven E.s Broder, kæmper i England (II, 256); Esbern Snare, Absalons Broder, Kalundborg Slots Bygherre (Saxe, Avd. 2, I, 234).

Asger, Esger, Esge. Århusstenen.

Asgøt. Hellestadstenen, Skåne.

Ask. Menneskestamfader, g. m. Embla (Snorre, »Gylfaginning« c. 9).

Askel, Askil, Eskil. Dansk Ærkebisp E., Absalons Forgænger, Forkæmper for Dankirkens Selvstændighed (Saxe, Avd. 2, I, 38). — Tillesestenen, Låland. — I Stednavn Eskilstrup. Formen Askel egner sig til at avløse det fremmede Navn Axel, Aksel.

Aslak. Skjalm Hvides Hærmand, kæmper djærvt for Sven Estridsøn mod Nordmændene ved Niså i Halland (II, 266). Århusstenen.

Asmund. Norsk Sagnkonge, stødes fra Tronen av sin Søster, genindsættes av Harald Hildetand (II, 53). Indgår i Asminderød, Sjælland.

Asser. Første Ærkebisp av Lund (Saxe, Avd. 2., I, 80 etc.); Asser Rig, Absalons og Esbern Snares Fader. — Årsstenen, Himmerland. — Indgår i Asserbo, Sjælland.

Asvid. Norsk Sagnkonge Bjørns Søn (I, 263).

Atle = gotisk *Attila.* Hunnerkonge, underkuer det halve Europa; navnkundig fra Nibelungsagnet; skånsk Høvding (II, 81).

Balder. Nordisk Gud (I, 117). Indgår måske i sønderjysk Stednavn Bollerslev.

Bard, Bård. Indgår vel i sønderjysk Ønavn Barsø.

Bagge. Som Efternavn hos Jacob B., svensk Admiral i Syvårskrigen; jfr. Digteren Jens Baggesen.

Balle. Jfr. Prækenen »Guds Ord, spildt på Balle-Lars«.

Bergfinn. Søn av Thrym Jætte (norsk Stamsagn).

Bergthor. Indgår i Navnet på den navnkundige islandske Sagaperson Njals Gård Bergthorshvoll.

Bering. Som Efternavn hos den danske Søfarer Vitus B., efter hvem Beringstrædet er opkaldt. Musæumsmand B. Liisberg.

Bild. Viking, som kæmper mod Dankongen Fridlev den raske (I, 198). Jfr. dansk Adelsæt Bille.

Billing. En av Harald Hildetands Hærmænd ved Bråvalla (II, 67).

Birger, Børge. Navnkundig svensk Jarl Birger; dansk Forfatter Børge Jansen.

Bjare. En av Harald Hildetands Hærmænd ved Bråvalla (II, 68); en B. ristede den navnkundige Rökstenindskrift i Østergøtland. Indgår i Biersted i Vendsyssel.

Bjarke. Norsk Hirdmand hos Hrolf Krake; mens han sover, kæmper hans Fylgje i Bjørneskikkelse for Hrolf, siden strider han selv og segner ved den faldne Hrolfs Hoved (»Bjarkemål«). Indgår i sønderjysk Stednavn Bjerkelev.

Bjarne. Norsk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 71).

Bjørn. B. Jærnside, Regnar Lodbrogs Søn, dansk Viking, gør Tog helt sydpå til Luna i Italien. Indgår i Stednavne som Bjørnstrup, Bjørnsholm.

Bjørner. Anna B., Vækkelsespræstinde, fhv. Skuespillerske.

Blang. Indgår i Stednavn Blangslev.

Bo. Bo Bramesøn, en av Harald Hildetands Hærmænd ved Bråvalla (II, 68). Indgår i Stednavn Borup.

Bodil, se Botulf.

Boj. Kendt grundtvigsk Slægt Bojsen.

Bojerik. Kimbrernes Fører i Kampen mod Rom, falder År 101 f. Kr. ved Vercelli i Norditalien mod Marius. (Schütte, »Heltebogen om B.«, Joh. V. Jensen, »Cimbrernes Tog«).

Borkar. Skånsk Sagnhøvding, Bedstefader til Harald Hildetand (II, 27).

Botulf, Bodil. Engelsk Helgen, til hvem Budolfi Kirke i Ålborg er viet.

Brage. Norsk-islandsk Digtergud. Jfr. Bragesnak, ɔ: lærd Tale om oldnordiske Myter etc.

Broder. Søn av Sagnkongen Jarmerik, bliver av Faderen dømt til Hængning, som dog kun udføres på Skrømt (II, 105). Indgår i Brodersby ved Slien.

Brune. Den forklædte Odin, der forfalsker Budskaberne mellem Harald Hildetand og Hring og i Bråvallaslaget optræder som Haralds Køresvend (II, 65).

Brynjulf. B. Kamel, norsk Bonde, Lendermand hos Hellig Olav (Snorre 277).

Budde. Som Efternavn hos kendt Filantrop Carl B. Indgår i Buderup, Himmerland.

Budle. Sagnkonge (oprindelig hunnisk, Saxe II, 96).

Bue. B. Digre, Jomsviking, springer overbord med sine to Guldkister, da Kampen mod Håkon Jarl i Hjörungavåg er tabt (Snorre 169).

Bugge. Dansk Sagnkæmpe, tager Del i Kong Gorms Færd til Gejrrøds Land (II, 125). Dansk Adelsæt B. Stor norsk Sprogmand Sophus B.

Bure. Indgår i Stednavn Burlund.

Byriel. Yndet Navn i Himmerland (Kimbrerkæmpe B. hos Schütte, »Heltebogen om Bojerik«).

Bødvar. B. Bjarke, se d.

Dag. Svensk Sagnkonge, falder på et Hærtog mod Gøterne, som av Vanvare har dræbt hans Yndlings-Spurv (Snorre 20).

Dagfinn. Egner sig til at erstatte det jødiske David.

Dal. Vendisk Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 68).

Dan. Dansk Sagnkonge, Danmarks Opnævner, Broder til Angul (Saxe I, 24). Indgår i Stednavn Danstrup.

Dimar. Jemtlandsk Sagnkonge (I, 260). Anders Diemer, sønderjysk Statsskolelærer og Forfatter.

Domalde. Svensk Sagnkonge, dræbes av Sveerne som Sonoffer for Uår (Snorre 19).

Dyre. Som Efternavn jfr. Rørdam, »Gudrun Dyre«.

Dyring. Jfr. Hertz, »Svend Dyrings Hus«.

Ebbe. Svensk Sagnkæmpe, undgår snildt to hallandske Brødres Forsøg på at guillotinere ham, mens han hviler (II, 96). Som Fadersnavn hos Niels Ebbesøn. Indgår i Stednavne som Ebberup, Ebberød.

Egil. Navnkundig islandsk Skjald E. Skallegrimsøn (»E.s. Saga«).

Einar, Ejnar, Enar. Navnkundig norsk Bueskytte E. Thambeskælver, kæmper for Kong Olav Tryggvesøn i Slaget ved Svold (Saxe II, 202, Snorre 225).

Ejolf. Teaterperson (Henrik Ibsen, »Lille Ejolf«).

Ejvind, Evind. Dansk Kæmpe, tjener Kong Håkon Adelstensfostre i Norge (II, 186).

Elof, Elov. Svensk Sprogmand Elof Hellquist.

Emme(r). Indgår i sønderjysk Stednavn Emmerlev.

Emund. Svensk Konge, E. Gamle.

Endrid, Endre, Jendre. Egner sig til at avløse Andreas.

Enevold. Sønderjyde, Digteren Ewalds Fader.

Erik. Yndet nordisk Kongenavn: dansk E. Ejegod, svensk E. Sejersæl, norsk E. Blodøxe. Indgår i Erikshavn, ældre Navn for Landskrona.

Erland. Som Fadersnavn hos dansk Ærkebisp Jakob Erlandsøn.

Erling. E. Snog, norsk Modstander av Harald Hildetand (II, 71), E. Skakke, norsk Høvding (Snorre 740).

Es-, se *As-.*

Evald. Som Efternavn hos dansk Digter Johannes Ewald.

Ey-, se *Ej-*.

Fader. Ströstenen, Skåne. I Stednavn Farup ved Ribe.

Falk. Dansk Forfatter Falk-Rønne.

Fanning. Viking, som kæmper med Dankongen Fridlev (I, 198).

Faste. Dansk Sagnjarl, fælder Sveakongen Ottar Vendelkråke (Snorre 29).

Fastulf. Øster-Allingestenen ved Randers.

Fegge, Fenge. Jysk Sagnkonge, myrder Horvendel, fældes av hans Søn Amled (I, 140, jfr. Shakespeare, »Hamlet«). Sagnstedfæstelse: Feggeklit på Mors.

Finn. Norsk Modstander av Harald Hildetand (II, 71); Trold i Sagnet om Bygningen av Lund Domkirke. Som Fadersnavn hos Niels Finsen. Indgår i Stednavnet Finnerup.

Finnulf. Skærnstenen ved Randers.

Fjaller. Skånsk Sagnjarl, fordrives av Amled (I, 175).

Fjølner. Mytisk Sveakonge, Guden Frøjs Søn, drukner i et Mjødkar (Snorre 15).

Floke. Russisk Sagnhøvding, overvindes av Starkad (I, 302).

Folke. Jysk Sagnhelt, overvinder Sveakongen Adils, læsker sig ved at fylde Hjælmen med sit eget Blod og drikke det (I, 181).

Folker. Indgår i falstringsk Stednavn Falkerslev.

Frede. Dansk Politiker F. Bojsen.

Frejlif. Dansk Redaktør F. Olsen.

Frende. Indgår i Stednavn Frenderup.

Fridlev. Danske Sagnkonger (Saxe I. Bog).

Fridtjof. Helten hos Tegnér, »Fridtjofs Saga«. Norsk Videnskabsmand, Idrætsmand og Menneskeven F. Nansen, den første, der passerede Grønlands Indlandsis.

Frode. Danske Sagnkonger; den navnkundigste er F. Fredegod, Frodefredens Stifter, egentlig en menneskelig Udgave av Guden Frøj, der ligeledes stifter Frodefreden (I, 202; Snorre 14). Med ham sammenblandes Bardernes (Hadbardernes) Konge Froda, der var en Tysker og blev fældet av Danerne (»Beowulf«).

Froste. Frostjætte i det norske Ophavssagn (jfr. Snorre 21).

Frø, Frøj, Frej. Nordisk Gud, Frodefredens Stifter (I, 55, 127, 302; II, 72, 146; Snorre 14). Indgår i Frøbjerg Bavnehøj, Fyns højeste Punkt.

Frøbjørn. Ålstorpstenen, Skåne.

Frøger. Norsk Sagnkonge, fældes av Dankongen Frode hin frøkne (I, 196).

Frøke. Dankongen Fridlevs Sendebud, drukner, da han for Kongen skal fri til den norske Konge Åmunds Datter (I, 288).

Frøsten. Sjællestenen ved Århus.

Frøvin. Sønderjysk Jarl, fældes av Sveakongen Adils, hævnes av sine Sønner Kete og Vige (I, 179 ff.). Freawine og hans Søn Wig er Stamfædre til Kongerne i Wessex, England.

Gammel. Valkærrastenen, Skåne. Indgår i Gammelstrup.

Gardar. Svensker, Islands anden Opdager.

Gedde. Dalbyoverstenen ved Randers. Dansk Adelsnavn.

Ger. Livlandsk Kæmpe i Harald Hildetands Hær ved Bråvalla (II, 68).

Gerbjørn. Norsk Sagnkæmpe, en av 12 Røverbrødre med Navne på -bjørn, der fældes av Dankongen Fridlev (I, 282).

Gerd. Gøtisk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70).

Germund, i dansk Form *Germand.* G. Gladensvend dræbes av Uhyret »den lede Gam«, da han i Flyveham søger at nå sin Fæstemø (Visen om »G. Gladensvend«).

Gervendel. Jysk Sagnjarl, Fader til Horvendel og Fenge (I, 146, Amleds Saga).

Gilling. Jætte (Snorre, »Edda«, »Bragaræður« c. 4). Vestermariestenen, Bornholm.

Gisl. Søn av den svenske Sagnkonge Visbur (Snorre 18). Skivumstenen, Himmerland.

Glom, Glomer. Viking, sendes av Dankongen Frode Fredegod på Togt til Orkenøerne (I, 259). — Nykerstenen, Bornholm. — Indgår i Glomstrup.

Godik, Gudik. Yndet Navn i Salling og andre nordjyske Egne.

Gorm = norsk *Guttorm.* Dankonge G. den Gamle (II, 177). Yndet Navn på Fyn. Indgår i Gormshave ved Skelskør.

Gram. Dansk Sagnkonge, Skjolds Søn, vinder Sveakongen Sigtryggs Datter Gro (I, 30).

Grane. Islandsk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 72). Helten Sigurd Fafnesbanes Hest (»Völsungasaga«).

Grette. Islandsk fredløs Sagahelt (»Grettes Saga«).

Grim. Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 68). Indgår i Grimsby, England.

Grimulf. G. fra Grimulfstun i Halland (dansk-svensk Grænsevedtægt).

Grinder. Gøtisk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70). Indgår i Grinderslev, Salling.

Grip. Jætte, til hvem Kongedatteren Gro, som Gram udfrier, er lovet (I, 33).

Grum. Indgår i Grumtoft, Angel.

Grunde. Gøtisk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70). Indgår i Grunderup, Sjælland.

Gudbrand. Norsk Dalføre Gudbrandsdalen.

Gudfast. Svensk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 72).

Gudfred. Dankonge, bygger Kurvirke i Sydslesvig, truer med at voldgæste Karl den Store i Aachen (II, 136).

Gudmund, i dansk Form *Gudmand.* Jætte, Geirrøds Broder, gæstes av Dankongen Gorm, søger forgæves at lokke ham i Fordærv ved List og Koglerier (II, 122). Gudmand er et yndet Navn i nordsjæll. Fiskerlejer.

Gudorm. Den danske Sagnkonge Grams Søn, Broder til Hadding (I, 40).

Gudrød, norsk = *Gudfred.* G. Veidekonge, norsk Konge, Fader til Halvdan Svarte (Snorre 45).

Gudskalk. Kristen Venderfyrste, tager Tjeneste hos Knud den Store (II, 236).

Gumme. Indgår i Gummerup og Gumløse.

Gunbjørn. Norsk Sagnkæmpe, en av 12 Røverbrødre med Navne på -bjørn, som Dankongen Fridlev fælder (I, 282).

Gunnar, Gunner. Navnkundig Burgunderkonge ved Rhinen, fældes År 436 av Hunnerne (»Nibelungenlied«, »Eddaen«). Viborg-Bisp, som menes at have skrevet Fortalen til »Jyske Lov«. Indgår i Gunderslev, Sjælland.

Gunne. Sagnjarl, som fælder Høders Fosterfader Gevar og til Straf kastes på Bålet av Høder (I, 138). Norsk Stimand, som fældes av Ole (II, 58). Fostbroder til Sagnkongen Jarmerik (II, 98).

Gunnulf. Runesten fra Århus.

Gunvald. Thul (Taler, Præst) i Salløv. Snoldelevstenen, Sjælland.

Gustav. Yndet svensk Kongenavn, navnkundigst G. Vasa og G. Adolf.

Guttorm, norsk = *Gorm.* G. Sindre, islandsk Skjald (Snorre 96).

Gyrd. Norsk Kongesøn G. Haraldsøn, fældes av Gudrød Veidekonge (Snorre 45).

Gøtrik. (Samme Person som Kong Gudfred, se d.).

Hadding. Dansk Sagnkonge, Grams Søn, elsker Jættemøen Hardgrep, kæmper i Østerleden, fælder sin Faders Banemand Svipdag, føres av en mystisk Kvinde gennem Dødsriget til Grænsen av de levendes Land, hænger sig selv av Sorg, fordi hans kære Ven, Sveakongen Hunding, er druknet i et Ølkar (I, 10).

Hader. Jysk Sagnkonge, fældes av Harald Hildetand ved Haderslev (II, 53).

Hagbard. Dansk Sagnhelt, fælder til Broderhævn Sjællandskongen Sigars Sønner Alf og Alger, fatter Elskov til Sigars Datter Signe, sniger sig til hende, forklædt son Kvinde, røbes av en ond Terne og hænges (»rider Hagbards Hest«, II. 18; Folkevisen om Hagbard og Signe).

Hagen, Hågen, Högne. Sagnhelt, Burgunderkongen Gunnars første Mand. I »Nibelungenlied« er det ham, der for Gunthars (Gunnars) Skyld myrder Helten Sigfrid (Sigurd); i »Eddaen« udføres Mordet av en anden. Da Hunnerkongen Atle vil true den fangne Gunnar til at røbe Nibelung-

skattens Gemme, lyder Svaret: »Først vil jeg se Högnes Hjærte udskåret.« Högne leer, da man skærer Hjærtet ud av ham. Da Hjærtet bringes Gunnar, siger han: »Nu er jeg ene om Hemmeligheden; den skal dø med mig.«

Hake. Dansk Sagnhelt, hævner sin Broder Hagbards Død på Kong Sigar; han og Sigvald Sigarsøn fælder hinanden. Jordet i Hagehøj ved Susåen (II, 40).

Haldor. Islandsk Sagamand H. Snorrason (Snorre 573).

Halfdan, Halvdan, sønderjysk *Hollen.* Dansk Sagnkonge, Stifter av Skjoldungdynastiet, Fader til Hroar og Helge, fældes ifølge islandsk Overlevering av Frode, som egentlig er Konge over det tyske Folk Barderne (I, 87, »Beowulf«). — Hedebystenen. — Dansk Forlægger H. Jespersen. Indgår i Hollensted, Vendsyssel.

Hall. Som Efternavn hos Statsminister Hall.

Hals. Ålstorpstenen, Skåne.

Halvard, Halvor. Norsk Helgen H. den hellige (Snorre 727). Nylarskerstenen, Bornholm.

Hane. Dansk Sagnhøvding, overvindes av Sørøveren Røde (II, 44). Ordsprog: »Hane er hjemme rigest«. Indgår i Hanherred.

Harald. Yndet nordisk Kongenavn: H. Hildetand, H. Blåtand, H. Hen, H. Hårfager, H. Gråfeld, Guldharald. På Jellingstenen fortæller H. Blåtand, at han »vandt alt Danmark og Norge og gjorde Danerne kristne«. Indgår i Haraldsted, Knud Lavards Drabssted.

Hasting. Dansk Viking, Vesterlandenes Skræk (I, 39).

Hedeman. Sønderjyde H. sejrer ved Bov.

Hedin. Sagnhelt, Høvding for Hjadningerne, bortfører Kong Högnes Datter Hild, forfølges, Hedin og Högne fælder hinanden ved Hedinsø (nu Hiddensö ved Rygen), Hild galdrer de faldne Kæmper op til evig fornyet Kamp, det såkaldte Hjadningavig (I, 258).

Helge. Dansk Sagnhelt, Halfdans Søn, voldtager Thora på Thorø, avler siden med sin og hendes Datter Yrsa Sønnen Hrolf Krake (I, 90). — Bregningestenen, Tåsinge. — Indgår i Helgelev, nu Herlufmagle, Sjælland.

Helming. Kristen Nordmand Gunnar H., kommer flygtende til Uppsala, dyrker Elskov med Frøjs Præstinde, spiller Frøjs Rolle, bluffer Hedningerne (G. Schütte, »Hjemligt Hedenskab« S. 143). Indgår i Helminggård, Himmerland.

Hemming. Dankonge, slutter Grænsepagt med Karl den Store, hvorved Ejderen fastslås som Danmarks Sydgrænse, 811 (II, 142).

Herlek. Norsk Sagnjarl, Gevars Søn (I. 139).

Herlev, Herluf. Norsk Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 69). Dansk Søhelt H. Trolle, Stifter av Herlufsholm Skole.

Hermod. Gud, skikkes som Sendebud for at prøve at få Balder udløst fra Hel (Snorre, »Gylfaginning« c. 52).

Hermund. Egner sig til at avløse det tyske Herman.

Herrød. Svensk Sagnkonge, hvis Datter Thora holdes indespærret av Lindorme, men udfries av Regnar Lodbrog (II, 148).

Hildeger. Svensk Sagnhelt, fældes av sin danske Halvbroder Halfdan Hareskår (II, 46).

Hingst. Broder til Hors, jysk Landnamsmand i Kent (Beda, »Angler-Folkets Kirkehistorie«, ovs. av Kragballe, S. 26).

Hjalle. Vermelandsk Kæmpe, som efterstræber Kong Olavs Datter Æsa, men fældes av Ole hin frøkne. Stedfæstet ved Hjälleskata i Vermeland (II, 61).

Hjalmar, Hjelmer. Viking, som sammen med sin Stalbroder Örvarodd kæmper mod Angantyr og hans elve Brødre, der alle falder på Samsø (I, 270). Indgår måske i Hjelmerup, Fyn.

Hjalte. Hirdmand hos Hrolf Krake, kommer som Dreng til Hirden, Kæmperne kaster avgnavede Knogler på ham, han bygger sig en Skjoldborg derav, Nordmanden Bjarke drager ham frem og bliver hans Stalbroder, H. kæmper sammen med Bjar-

ke til det sidste for Hrolf (I, 101; »Bjarkemål«).

Hjargar. Skjoldungfyrste, Broder til Hroar og Helge (I, 88, »Beowulf«).

Hjarne. Dansk Sagnkonge H. Skjald, vinder Kongedømmet som Præmie for et Skjaldekvad; gravlagt på Hjarnø (I, 287). Han er identisk med Hjadningernes Skjald Hjarrande, se Hedin.

Hjartvar, Hjarvard, Hjörvard. Skjoldungkonge for een Dag, gift med Skuld, som ophidser ham til at overfalde og fælde Hrolf Krake; Vøgg, der hykler at ville sværge Hjartvar Troskabsed, gennemborer ham til Hævn for Hrolf (I, 115, »Bjarkemål«).

Hjort. Opnævner for Borgen Hjort (Heorot) ved Lejre, Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 67).

Holger, se Holmger.

Holm. Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 73).

Holmger, Holger. Sagnhelt H. Danske.

Holte. Holms Stalbroder (II, 73).

Hornbore. Kallerupstenen, Sjælland.

Hors. Jysk Landnamsmand i Kent, Broder til Hingst, se d.

Hroald, Roald. Fader til Gunvald Thul i Salløv (eller måske er det Hroald, der er Thul). Snoldelevstenen, Sjælland.

Hroar, Roar, Roe. Dansk Sagnkonge, Halfdans Søn, overvinder sammen med sin Brodersøn Hrolf den bardiske (tyske) Konge Ingild, bygger Hroiskelda, Roskilde (I, 87). Indgår i Roslev, Salling.

Hrolf, Rolf. Dansk Sagnkonge H. Krake, Helges Søn, Nordens navnkundigste Heltekonge, deltager i den sejrrige Kamp mod Ingild, drager til Uppsala for at hente Hjælpetroppers lovede Sold; ved Gildet hos Sveakongen Adils nævner H. som sin Yndlingsdyd »Tålmod«, sættes på Ildprøve, redder sig ved at springe over Ilden med Udråbet: »Ej flyer den Ild, som over den springer«, forfølges av Adils over Fyrissletten, sinker Forfølgerne ved at strø Guld (i Skjaldekvad »Fyrissæd«), overfaldes og fældes av Fætteren Hjarvard (I, 87).

Hromund, Romund. Dansk Sagnprins, Skjoldung (»Beowulf«). Indgår i Romundalev, Vester Götland.

Hrørik, Rørik, Rurik. Dansk Sagnkonge, Skjoldung, Hr. Slöngvanbaugi (»Slængering«). I »Bjarkemål« smædes han som Gnier, der søger at løskøbe sig fra sin Fjende Hrolf Krakes truende Angreb ved at slænge sit Guld for hans Fod (I, 106). Av sine egne Tilhængere prises Hr. som en kæk Konge, der slynger Guldringe til en sejrrig Kæmpe (I, 143). Rurik er Grundlægger av Væringernes Vælde i Rusland.

Huglek, i vestjysk Form *Houle.* »Geatisk« Sagnkonge Hygelac, overvinder Sveakongen Ongenþeow (Angantyr), der falder i Kampen, gør selv senere Vikingetog til Rhinmundingen og falder imod Frankerprinsen Theodebert (»Beowulf«, Gregor av Tours). I dansk Overlevering er Huglek Dankonge (I, 195). Indgår måske i Huglæstath, nu Hollingsted, i Sydslesvig.

Humble. Dansk Kongestamfader, Fader til Dan og Angul (I, 24). Jfr. gotisk Kongestamfader Humal og Urkoen Aud-humbla, der frembringer de første Guder (Snorre, »Gylfaginning« c. 6).

Hun. Hunnisk Sagnkonge, der med Millionhære angriber Frode Fredegod i Danmark; den forklædte Attila (I, 204).

Hunding. Svensk Sagnkonge, Dankongen Haddings Ven, drukner i et Kar Øl (I, 59); saxisk Fyrste, fældet av Helge Hundingsbane ved Stade (I, 90).

Husbjørn. Skærnstenen, Viborg Amt.

Høder, latiniseret *Hother.* Dansk Sagnkonge, som fælder Balder (I, 131); identisk med den islandske Gud Hǫðr, der av Vanvare gør det samme (Snorre, »Gylfaginning« c. 50). Dansk Forfatter Hother Ploug.

Høg. Nordmand Hauk Erlandsøn, Forf. til en Landskildring. Indgår i Højslev, Fjendsherred.

Håkon. Fremragende Nordmænd: Kong H. Adelstensfostre, H. Jarl.

Håmund. Sagnhelt, Hagbards Fader. Indgår i Håmundsvig (II, 28).

Hårik. Dankonge på Ansgars Tid.

Håvard. Jomsviking H. Huggende, falder mod Håkon Jarl i Slaget i Hjörungavåg (Snorre 169).

Ime. Vendisk Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 68). Hoptrup Døbefont.

Ing. Stamfader for Ingwiner, dvs. den danske Kongeæt i »Beowulf«. I det oldengelske Runekvad hedder det: »Ing var først hos Østdanerne«. Ing er tillige Navn for Runetegnet —*ng.*

Inge. Svensk Sagnkonge, fældes av Harald Hildetand, hvem Odin har lært Krigskunst (II, 54). Yngve = Inge myrdes av sin Broder Alf (Snorre 23).

Ingeld, Ingild, Ingjald. Bardisk (tysk) Konge, slutter Fred med Dankongen Hroar efter sin Fader Frodes Fald, skal ægte Hroars Datter Frøvar; en gammel bardisk Kæmpe (i danske Sagn Starkad) håner ham i et langt Kvad (»Ingildskvadet«) og maner til Hævn, Ingild bliver rasende og bryder Freden, han angriber Skjoldungborgen Hjort ved Lejre, overvindes av Hroar og hans Brodersøn Hrolf Krake. Sagnet gør Ingild til Dankonge (I, 331; de engelske Kvad »Widsith« og »Beowulf«). Sveakonge Ingjald Ildråde ombringer sine Nabokonger ved Svig, indebrændes av Ivar Vidfavne (Snorre 35, 40). Ålumstenen, Viborg Amt.

Ingemund, i dansk Form *Ingemand.* Dansk Digter Bernhard Ingemann.

Ingolf. Nordmand, Islands første Landnamsmand. Indgår i Ingolfshöfði.

Ingvar, norsk *Yngvar.* Svensk Viking, som faldt i Rusland, nævnes på adskillige Runestene. Norsk Turistbogudgiver Y. Nielsen.

Isbjørn. Torsjöstenen, Skåne.

Isle. Hanbjerg Døbefont, Hardsyssel. Indgår i Islemark, Sjælland.

Ismar. Vendisk Sagnkonge, holder Kong Jarmerik fangen (II, 98).

Isulf. Galtrupstenen, Ty.

Ivar, Iver. Skånsk Sagnkonge I. Vidfavne indebrænder Sveakongen Ingjald Ildråde, underlægger sig ifølge Sagnet Sveavælde, Danevælde, en Del av Saxland, $^1/_5$ av England (Snorre 40).

Jarl, Jærl. Erilar på et urnordisk Spænde.

Jarmerik, gotisk* *Airminareiks.* Navnet er egentlig unordisk, men J. gøres til Dankonge, Søn av Sigvard. J. undslipper Fangenskab hos Venderkongen Ismar, underkuer Venderne og straffer dem hårdt for Rovtog, hærger på Samlændinger og Kurer, ægter Svanhild, Søster til Hamde og Sørle. Den onde Rådgiver Bikke bagvasker hende og får J. til at lade hende søndertræde av Heste; Hamde og Sørle vil hævne hende, i Kampen deltager Odin; J. mister Hænder og Ben og omkommer elendig (II, 98; Eddakvadene »Guðrúnarhvöt« og »Hamðismál«).

Jute, Jyde. Skovlængesten. Stedn. Jyderup.

Jøkel, egtl. »Istap«. Arktisk Jætte (Sagnet »Hversu Noregr bygðist«).

Jørund. Svensk Sagnkonge fanger Helgelandskongen Gudlaug i Danmark og hænger ham på Strømø. Fanges selv av Gudlaugs Søn Gylaug i Limfjorden og hænges (Snorre 24). Egner sig til at avløse Jørgen; Islændingene kalder Hundedagskongen Jørgen Jürgensen fra 1809 for Jørund. Indgår i Errindlev, Låland.

Kale, Giverstenen, Himmerland. Indgår i Kaleby ved Slesvig.

Kalle. Indgår i Kallerup, Sjælland.

Kalv. Norsk Stormand K. Arnesøn, med til at fælde Hellig Olav ved Stiklestad (Snorre 508). Indgår i Kalvslund ved Ribe.

Karl. Jarl i Halland, hvis Hustru bortføres av Jon Sverkersøn (II,108). Hrolf K., Stormand på Fyn, Fader til Thora, som voldtages av Helge Halfdansøn (»Krøniken om Lejrekongerne« S. 15). — Hobrostenen. — Indgår i Karlslunde, Sjælland.

Kete (Kæleform til *Ketel*). Jysk Sagnhelt, Søn av Frøvin, fælder sammen med Bro-

deren Vige deres Faders Banemand Adils to mod een på Trods av Kampreglerne »Adilses Banemænd brød Kampens Lov«; (I, 177).

Ketel, Ketil, Keld. Århusstenen III. St. Kjeld, Provst ved Domkapitlet i Viborg, søger at stifte Fred mellem Kongsæmnerne Sven Eriksøn og Knud Magnussøn; om hans Folkeyndest vidner det himmerlandske Herremandsnavn Kjeldsen. Indgår i Ketelsby ved Slien.

Ketilbjørn, Kelbjørn. Brundgårdstenen, Bornholm.

Ketilmund. Svensk Ridder Mats Ketilmundsson.

Klakke. Dagstorpstenen, Skåne. Dansk Tronkræver Harald Klak, med hvem St. Ansgar kom ind i Danmark. Indgår i Klaksmølle ved Horsens.

Knud. Danske Konger K. den Store, Hardeknud, K. den Hellige, Hertug St. Knud Lavard. Ætten kaldes Knytlinger. Forfatter K. Hjortø, Udgiver av en »Dansk Afløsningsordbog«. Adelsnavn Knuth til Knuthenborg. Indgår i Knudsgård, Knudstrup etc.

Kol. Gøtisk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70). Indgår i Kolstrup.

Kolbjørn. Som Fadersnavn hos Nordmanden Colbjørnsen, der indlagde sig Fortjeneste ved Stavnsbåndsløsningen. Indgår i Colbjørnsensgade, Kbh.

Kole. Frode Fredegods Fosterfader, hvis Kone Gøtvar var en mundrap Kælling (I, 202).

Kolle. Viking, den jyske Ufredsmand Tostes Fælle (I, 62). Indgår i Kollerup, hyppigt i Jylland.

Koller. Norsk Sagnkonge, fældes av Jyden Horvendel (I, 146).

Krok, Krog. K. fra Åker, svensk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 72). Som Efternavn hos Sønderjyden General Krogh, Sejerherren ved Isted. Indgår i Krogsbølle, Fyn.

Kærulf. Som Efternavn hos norsk Tonedigter Halfdan Kjerulf.

Lage, Lave. Indgår i Lausgård, Sønderjylland. Egner sig til at avløse Laves, Laust = det latinske Laurentius.

Leif. Islænding L. den lykkelige, Amerikas første Opdager.

Loke, Lokke. Gud av Jættebyrd, L. Løjemand, som ledsager Thor på Vejen til Jætteland for at hente den stjålne Thorshammer (Visen om »Thor av Havsgård«). Lokkesæd er Navn for en Lysforeteelse, et Slags Flimmer i Luften.

Lyder. Som Fadersnavn hos sallingsk Stændermand Lydersen. Indgår i Lyderslev, Sjælland, og Ljørslev, Mors.

Lægæst, urnord. *Hlewagastir.* »Jeg, Lægæst Holting gjorde Horn« (Indskrift på Guldhornet fra Gallehus, Sønderjylland).

Læser. Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 73).

Malte, Molte. Dansk Geograf Malte Brun. Som Efternavn hos Historikeren Lars Moltesen.

Manne. Egåstenen ved Århus. Indgår i Mannerup, Sjælland.

Mule. Asfærgstenen ved Randers. Som Efternavn hos Universitetspedel M. Indgår i Mullerup, Sjælland, kendt ved stort Oldfund.

Mår. M. hin røde, islandsk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 72). Indgår i Mårslet ved Århus (?).

Nan. Dansksindet Friser på Sild N. Momgard. Som Fadersnavn hos Borgmester Hans Nansen fra Flensborg, virksom ved Statsomvæltningen 1660. Indgår i Nannestad og i Nannerup, Salling.

Narve. Salestenen II, Viborg Amt.

Nærve. Tryggevældestenen, Sjælland.

Odd. Norsk Sagnkonge på Jæderen, hjælper Dankongen Ømund mod den norske Konge Hring (II, 82). Islænding O. Kikinaskjald, lovsynger Magnus den Godes Sejr over Venderne ved Lyrskov (Snorre 563, 588).

Odin. Gud. Dansk Grosserer, Direktør O. Drewes. Indgår i Odense, Onsild, Vojens, Vonsild, Vonsbæk.

Odinkar. Dronning Asfrids Fader. — Vedelspangstenen. — Ribebisp, hvem Kong Sven Tveskæg underlagde Århus og Slesvig Stifter (II, 219).

Offer. Dansk Børneleg: »Frem går Offer, frem går Ædelig, frem går Kongens Bønder alle«.

Olav, Oluf. Norske Konger O. Tryggvesøn, Hellig Olav; irsk Konge O. Kvaran; dansk Konge Oluf Hunger. Indgår i Olsker, Bornholm.

Ole (Kæleform til Olav). Dansk Sagnkonge O. hin frøkne kåres til Konge efter Harald Hildetands Fald, forfalder til Grumhed, myrdes av Starkad (II, 79).

Orm. O. Angelbo, Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 68).

Ormar. Gotisk Landeværnsmand, søger forgæves at standse Hunnerkongen Humles Fremtrængen ved Myrkvid (»Hervararsaga«).

Ottar. Jætte i Odderham; »han åd blundende, fordi han ej gad se, at Maden svandt« (»Völsungasaga« c. 14). Norsk Opdagelsesrejsende fra Helgeland, foer til Bjarmeland (Alfred den Stores »Orosius«). Svensk Sagnkonge O. Vendelkråka (dvs. Indbygger av Vendel i Uppland), fældes i Vendel av Vött og Faste; ligger efter Sagnet jordet i Ottarshög ved Uppsala (Snorre 28). — Lundegårdstenen, Skåne. — Indgår i Oddersted ved Kolding.

Plog, Plov. Dansk Herremand Sorte-Plov fra Ribeegnen, fælder Kong Erik Emun for Frændedrabs Skyld. Som Efternavn hos dansk Digter Carl Ploug. Indgår i Plovstrup ved Ribe.

Radulf. Ribebisp.

Ragn-, se *Regn-*.

Ravn, isl. *Hrafn.* Gunnlaugs Medbejler i Striden om Helga hin Fagre. — Simrisstenen, Skåne. — Som Efternavn hos dansk Oldforsker Rafn. Om Medlemmer av Slægten Ravn i Hardsyssel er brugt Navnet Ravninger. Indgår i Ravnstrup ved Viborg.

Ravning (Hrafnungr). Læborgstenen, Ribe Amt.

Ravnkel, isl. *Hrafnkell.* Islandsk Frøjspræst H. Freysgoði.

Reginfred. Dankonge efter Gudfreds Tid (II, 144).

Regnald. Dansk Prins, Søn af Regnar Lodbrog (II, 155).

Regnar Lodbrog. Dansk Sagnkonge, udfrier norske Kvinder, som Sveakongen Frø har indespærret i et Horehus (i Virkeligheden et Ritualsagn om Guden Frøj), udfrier Sveakongens Herrøds Datter Thora (Borgarhjort), som er indespærret av Lindorme, ægter hende, ægter efter hendes Død Svanlog (det islandske Sagns Kråka eller Aslog), giver Love, fælder Bretlands Konge Hame og Jarlerne av Skotland og Pikterland, overvinder Karl (den Store), skatlægger Saxerne, fælder Kong Dion av Østerleden, kuer Kurer og Samlændinger, overvinder ved Svig Finnernes Konge Mattul, fanger og dræber Russerfyrsten Daxon, som har dræbt hans Søn Hvitsærk, fælder Skotlandskongen Murial, overvinder Bretlandskongen Hames Søn Ella, fælder Irlandskongen Melbrik, fanges tilslut av Ella og kastes i Ormegård, hvor han kvæder Verset: »Grynte vilde Grisene, hvis de kendte Galtens Ve«; det bliver hans Bane (II, 144 ff.). Lektor R. Knudsen.

Ring (Hring). Svensk Sagnkonge, overvinder Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 59). Sjællandsk Stormand, Opnævner for Ringsted, gør Oprør mod Kong Gram og fældes av ham (I, 36).

Roald, Roar, Rolf, Romund, se *Hroald, Hroar, Hrolf, Hromund.*

Rosmer, isl. *Rosmhvalr* (dvs. Hvalros). Rosmer Havmand dårer Agnete (Folkevisen »Agnete og Havmanden«).

Runolf. Islandsk Lærd R. Jónsson, har skrevet et av de første grammatiske Arbejder om Islandsk.

Rurik, Rørik, se *Hrørik.*

Sale. Gøtisk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70).

Salgard. Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 61). Indgår i Salgershøj, det højeste Punkt på Mors.

Salver. Navn, brugeligt i Himmerland, tillagt en kimbrisk Helt hos Schütte, »Heltebogen om Bojerik«.

Sasser. Fjenneslevstenen, Sjælland, som omtaler, hvordan Sasser byggede Bro (nu kaldet Sasebro).

Saxe. Navnkundigste danske Middelaldershistoriker. Sjörupstenen, Skåne.

Sigar, Sejer. Dansk Sagnkonge av Siklingernes Æt, bosat i Sigersted. Hans Navn kendes også i England. Hans Sønner Alf og Alger fælder nogle av Hagbards Brødre og fældes til Gengæld av ham. Hagbard plejer hemmelig Elskov med Signe Sigarsdatter, men forrådes og hænges; Signe indebrænder sig selv med sine Møer; Hagbards Broder Hake hævner ham på Sigar; Hake og Sigvald Sigarsøn fælder hinanden (II, 19 ff.; Folkevise om »Hagbard og Signe«). — Sejer, den første danske Soldat, der faldt i 1848 (Graven ved Rinkenæs).

Sigbjørn, Sibbern, Kæleform *Sibbe.* Norsk Digter S. Obstfelder. Som Efternavn hos dansk Filosof Sibbern.

Sigmund. Burgunderkonge, som forledet av sin anden Hustru lader hendes Stedsøn snigmyrde, gribes av Fortvivlelse; en Gubbe (i Sagnet Odin) håner hans Sorg. (Eddastykket »Frá dauða Sinfjötla«). — Dagstorpstenen, Skåne. — Indgår i Simested, Simmerbølle etc. Egner sig til at erstatte det jødiske Simon (omvendt ynder Jøderne Navnet Sigmund el. Sigismund).

Sigrev. Simrisstenen, Skåne.

Sigtrygg. Søn av den svenske Konge Gnupa i Sønderjylland, fordrives av Danerne, kæmper i en Vikinghær i Frankrig og falder dær. (II, 170; Vedelspangstenen ved Slesvig). Navnet Tryggve er egentlig Kæleform til Sigtrygg.

Sigvard, Sigurd. 1) Frankerkonge (opr. Sigebert), g. m. Brunehild, samtidig med Kong Gunthram av Burgund, skildres som ualmindelig ædel og sædelig. S.s Hær overvinder Saxer og Daner, der i Fællig angriber Frankerriget. Han myrdes efter Anstiftelse av et intrigant fyrsteligt Ægtepar; Mordet påduttes dels Gunthram, dels Brunehild. I danske Digte kaldes han Sivard Snarensvend, i islandske Sigurd Fafnesbane (»Nibelungenlied«, »Eddaen«). 2) Dansk Sagnkonge, Jarmeriks Fader, fordrives av Kong Gøtar, falder i Kamp mod Gøtars Jarl i Skåne, Sime (II, 96). Kunstkritiker S. Swane. Indgår i Siversted, Sønderjylland.

Sigvat. Islandsk Skjald hos Hellig Olav (Snorre 233 etc.).

Skafte. Indgår i Skaftelev, Sjælland.

Skalk. Vendisk Sagnkonge, underkues av Skjoldungen Helge (I, 89). Skånsk Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 67). Indgår i Skalkendrup, Fyn.

Skalme. Vejerslevstenen, Viborg Amt. Indgår i Skalmstrup ved Viborg.

Skammel. Som Fadersnavn i Visen om »Ebbe Skammelsøn«. Jfr. Skamstrup, Sjælland.

Skarde. Jomsviking, kæmper mod Håkon Jarl i Hjörungavåg (Snorre 170). Sven Tveskægs Hirdmand, falden ved Hedeby. — Danevirkestenen. — Indgår i Skarbovænge, Sjælland.

Skegge. Indgår i Skeggesholt, Vendsyssel.

Skjalm. Sjællandsk Høvding S. Hvide, kæmper for Sven Estridsøn ved Niså i Halland (II, 268).

Skjold. Dansk Sagnkonge, Opnævner for Skjoldungætten (I, 24), kommer til Danmark som Spædbarn på et Skib uden Sejl og Ror (»Beowulf«).

Skoge. Vestermariestenen, Bornholm.

Skule. Norsk Jarl S. Bårdsøn, sviger Kong Håkon Håkonsøn, fældes ved Elgsæter (Snorre 648, 720, jfr. Henr. Ibsen, »Kongsæmnerne»).

Skulk. Frerslevstenen, Sjælland. Indgår i Skulkerup, Sjælland.

Snare. Som Tilnavn hos Absalons Broder, E. Snare.

Sne, Snjo. Dansk Sagnkonge, på hvis Tid der hersker stort Uår (II, 108).

Snorre. Islandsk Sagamand S. Sturluson, Forf. til »Heimskringla« og den prosaiske »Edda«. Indgår i isl. Snorralaugar, hvor han plejede at tage sit varme Bad.

Sote. Viking, overvindes av Hellig Olav ved Soteskær i Södermanland (Snorre 233).

Starkad. Dansk Sagnkæmpe(I, 6 etc.), opr. = den gamle bardiske Kæmpe, der revser Kong Ingild for Forsømmelse av Faderhævn (»Beowulf«). Det er spået Starkad, at han skal øve 3 Niddingværker. Kæmper på Sveakongens Hrings Side mod Harald Hildetand ved Bråvalla. I sin høje Alder får han tilsidst Hader Hlennes Søn til at ende hans Liv (II, 94). Er et Sindbillede på Vikingetidens rå Kæmpekraft.

Sten. Gøtisk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla, S. fra Vænern (II, 70). Jysk Digter Steen Steensen Blicher. Indgår i Stenstrup, Sjælland, Fyn etc.

Stenbjørn. Norsk Sagnkæmpe, en av 12 Røverbrødre med Navne på -bjørn, der fældes av Dankongen Fridlev (I, 282).

Stener. Århusstenen IV. Indgår i Stenersgård, Himmerland.

Storværk. Helten Starkads Fader (I, 297).

Sture. Svensk Stormand Sten Sture.

Styr. Gøtisk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70).

Styrbjørn. Svensk Prins, angriber med dansk Hjælp Sveakongen Erik Sejersæl, men fældes (II, 183). Flere skånske Runestene omtaler Kampen og melder om den og den, at »han flyede ikke ved Uppsala«.

Sulke. Tillesestenen, Låland. Indgår i Sulkendrup, Fyn.

Sune. Sjællandsk Stormand S. Ebbesøn, Absalons Fætter (I, 12). Som Fadersnavn hos Ærkebisp Anders Sunesøn. Indgår i Sunderup, Langeland.

Surt. Ildjætte, kæmper mod Guderne ved Ragnarok (Snorre, »Gylfaginning« c. 4).

Svale. Indgår i Svallerup, Sjælland.

Svarre. Redaktør S. ved »Østsjællands Folkeblad«.

Svaver. Indgår i Svogerslev, Sjælland.

Sven. Danske Konger S. Tveskæg, S. Estridsøn, S. Grate. Som Fadersnavn hos Admiral Suenson, Sejrherren ved Helgoland. Indgår i Svenstrup, Himmerland, Hardsyssel, Sjælland etc.

Svenning. Dansk Amtmand på Færøerne S. Rytter.

Sverke(r). Sveakonge, bortfører Kong Niels's Dronning Ulvild (II, 108).

Sverre. Norsk Konge (I, 8, jfr. Bjørnson: »Fra dets Høje Sverre talte Roma midt imod«).

Sverting. Saxisk Sagnkonge, kuet av Frode Fridlevsøn, byder ham til Gilde og får ham fældet, men falder selv på sine Gærninger (I, 306). Frænde av Uffe Vermundsøn (»Beowulf«).

Sæming (egtl. = den lappiske). Helgelandsjarlernes Stamfader (Ejvind Skaldaspillir, »Háleygjatal«).

Sæmund. Islandsk Sagamand S. Frode (»den vise«).

Sølve. Sandbystenen II, Sjælland. Indgår i Søllested, Fyn.

Sørle. Gotisk Sagnhelt, hævner sammen med Broderen Hamde deres Søster Svanhilds Død på Kong Jarmerik (Eddakvadene »Guðrúnarhvöt« og »Hamðismál«).

Tade. Sønderjysk Præst Thade Petersen.

Tage, Tave. T. Bonde, Fader til Reformatoren Hans Tavsen.

Tand. Sagnhelt, en av Angantyrs 11 Brødre (I, 270). Indgår i Tanderup ved Ribe, Herning etc.

Tavs. Skuespiller T. Neiiendam.

Teit. Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 67).

Ter-, Ther-, Biform til Thor.

Thjelvar. Mytisk Landnamsmand på Gotland (»Guta Saga«).

Thjodolf. Norsk Skjald T. fra Kvine, digter »Ynglingatal« om svenske og norske Konger.

Thole. Skånsk Sagnkæmpe, Hærmand hos Dankongen Ømund (II, 82). Indgår i Tolstrup, Vendsyssel, Hardsyssel etc.

Thor, også stavet *Ter-* og *Tor-*. Gud. Hans Hammerhentning hos Jætterne skildres i Visen om »Thor av Havsgård«. Formlen: »Thor vie disse Runer!« findes på Virringstenen ved Randers, Glavendrupstenen på Fyn, Sønderkirkebystenen, Falster. Dansk Statsråd i Rusland T. Lange. Indgår i

Thorsager, Thorslunde, Tåsinge, Terslev, Tersløse, Thorø.

Thorald. Svensk Sagnprins, Hundings Søn, gøres av sin Stedmoder Thorild til Kvæghyrde, hjælpes av Dankongen Haddings Datter Svanhvit (I, 72).

Thoralf. Norsk Kæmpe, hjælper Håkon Adelstensfostre mod Harald Gråfelds danske Hjælpetropper (II, 187).

Thorbjørn, Thorbe(r)n. Dansk Adelsmand Thorben Oxe, henrettet av Kristian II som sigtet for at have forgivet hans Slegfred Dyveke. — Hunestenen, Vendsyssel. — Indgår i Thorbenfeld, Sjælland.

Thord, Avkortning av *Thorfred, Thormod* etc. T. Degn, Forfatter til en Samling »Artikler«, dvs. Retsregler. Indgår i Torup, Vendsyssel, Himmerland, Læsø etc.

Thore, Ture (Kæleform). Norsk Høvding T. Hund, som er med til at fælde Hellig Olav ved Stiklestad (Snorre 513). — Rimsøstenen ved Randers. — Indgår i Thoreby, Falster.

Thorfast. Grødbystenen, Bornholm.

Thorfinn. Nordmænd (Snorre 95, 215, 315, 333, 495).

Thorger, Thøger. Asfærgstenen ved Randers. (Det tylandske Helgennavn Thøger kommer av tysk Theodgar).

Thorgils, Troels, Thrugils, Truels. Thrugils Sprageleg, Sven Estridsøns Bedstefader (II, 228); sønderjysk tyskskrivende Forfatter Throgillus Arnkil. Forf. til »Cimbrisches Heidentum«. — Baldringestenen, Skåne. — Indgår i Troelstrup ved Viborg, i Himmerland, Truelstrup, Falster.

Thorgny. Svensker T. Lagmand modsiger dristig Sveakongen Olav, som vil nægte Hellig Olav sin Datter Ingegerd til Hustru (Snorre 306). Dalbyoverstenen ved Randers.

Thorgrim. Nordmand T. Thjodolfsøn fra Kvine kæmper i Forrummet på Olav Tryggvesøns Skib Ormen hin Lange (Snorre 215).

Thorgøt, Trugot. Sendemand T. Skarde fra Sveakongen Olav til Hellig Olav (S. 273). Vallabergastenen, Skåne.

Thorkel, Thorkil, Therkel, Terkel. Islandsk Sagnhelt T.Adelfar drager med Kong Gorm til Jætterne Geirrøds og Gudmunds Land (II, 119). Dansk Forfatter, T. Gravlund. — Hunestenen, Vendsyssel. — Indgår i Thorkilstrup, Falster.

Thorlak, Thorleik. Islandsk Skjald Thorleik Fagre, kvæder om Sven Estridsøns Deltagelse i Lyrskovslaget (Snorre 595). Jætsmarkstenen, Vendsyssel.

Thorleif, Thorlev, Thorluf, Telluf, Tollev, Tolf, Tolv, Tolver. Norsk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla Thorlev Thrå (II, 71). Tholfr, Hjermindstenen, Viborg Amt. Navnet Tolv bruges i Nutiden for Barn No. 12. Indgår i Tolslev, Angel.

Thormod. Islænding T. Kolbruneskjald, således kaldet efter et Elskovsdigt til Kolbrún (Snorre 385).

Thormund, i dansk Form *Termand, Torm.* Nørrenæråstenen, Fyn. Som Fadersnavn hos dansk Politiker N. J. Termandsen. Indgår i Terndrup, Himmerland.

Thorodd. Islænding T. Gode, omtales i Forbindelse med Harald Blåtands mislykkede Forsøg på at vinde Fodfæste på Island (Snorre 162).

Thorolf, Thorulf. Norsk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 71). Sallingsk Dialektforfatter T. Kristensen. Hedebystenen.

Thorsten, Kæleform *Toste.* T. Knarresmed (Skibsbygger), Modstander av Hellig Olav ved Stiklestad (Snorre 507). Professor T. Dahl, Århus. Jysk Høvding Toste, fældes av Dankongen Hadding (I, 62). Engelsk Jarl Toste Godwinsøn, falder mod Harald Godwinsøn ved Stanford Bro (II, 236). Indgår i Tostenæs, Møn.

Thorvald. Islandsk Viking og Missionær T. Vidførle. Som Fadersnavn hos Billedhuggeren Thorvaldsen.

Thoraren. Islandsk Skjald T. Lovtunge, digter Knud den Store et Kvad, som ikke er anseligt nok; må digte et større Kvad, »Hovedløsning« (Snorre 459).

Thorvid, Trud. Gøtisk Lagmand, forsøger med Håkon Jarl at kæmpe mod Norges-

kongen Harald Hårdråde (Snorre 625). Indgår i Trudsholm ved Mariager.

Thorvil. Søkonge, overvindes av Dankongen Ole hin frøkne (II, 64).

Thot. Dansk Høvding, fjendtlig mod Ole hin frøkne (II, 81). Dansk og svensk Adelsnavn.

Throng. Norsk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 71). Indgår i Tronsgård, Vendsyssel.

Thuning. En Mand, der forgæves angriber Dankongen Hadding med tryllekyndige Bjarmers Hjælp (I, 57).

Tirving. Sagnhelt, en av Angantyrs 11 Brødre (I, 270).

Toke. Jomsviking Palna-T., navnkundig Bueskytte; Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 68). — Gunderupstenen, Himmerland. — Indgår i Tågerup, Sjælland.

Tole. Hærmand hos Har. H. (II, 67).

Tome. Hunnestadstenen, Skåne. Indgår i Tommerup, Fyn.

Torve. Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 67).

Toste, se *Thorsten.* Kolindstenen, Djursland.

Tove. Svensk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70).

Tranne. Russisk Fyrste, overvindes av Dankongen Frode i Søkamp (I, 69).

Tririk. Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 73).

Tryggve. Norgeskongen Olav Tryggvesøns Fader (II, 208). Egtl. Kæleform til Sigtrygg. Indgår i Tryggevælde, Sjælland.

Tymme. Sønderjysk Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla, T. den sejlende (II, 67). Indgår i Tømmerup, Sjælland.

Ubbe. Dansk Viking, Regnar Lodbrogs Søn (II, 148). Indgår i Ubberup, Sjælland.

Uffe. Anglisk Sagnkonge, Vermunds Søn, værger Ejdergrænsen mod Tyskerne (I, 177). Navneformen er egentlig udansk, men Lånet er ældgammelt, og U. opfattes som Dankonge.

Ulf, Ulv. Dansk Høvding U. Jarl, Thrugils Spragelegs Søn, Sven Estridsøns Fader, dræbes på Knud den Stores Bud (II, 221). — Gårdstangastenen, Skåne. — Indgår i Ulstrup ved Langå.

Vagn, Vogn. Jomsviking V. Ågesøn, kæmper mod Håkon Jarl i Hjörungavåg, fanges, skal halshugges av Thorkel Lejra, men en anden Jomsviking spænder Ben for Thorkel, og Vagn snapper hans Øxe og tager Livet av ham. Erik Jarl skænker så Resten av Fangerne Livet (Snorre 170). Kragelundstenen.

Vagnhoved. Svensk Jætte, Fosterfader for Dankongen Grams Sønner Gudorm og Hadding (I, 40).

Valdar. Dansk Sagnkonge (»Hervararsaga«).

Valdemar. Tre danske Storkonger. Navnet kaldes russisk, men turde være nordisk Lån; dets Elementer er nordiske. Indgår i Valdemarslot, Tåsinge.

Valgøt. Som Efternavn hos Tove Valgautsøn, gøtisk Hærmand hos Hellig Olav; løslader de jamrende danske Krigsfanger, hvad Olav harmes over, men dog tilgiver (Snorre 445).

Valsten. Norsk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70).

Valthjov. Engelsk Jarl på Harald Godwinsøns Tid (Snorre 443).

Vemund. Gøtekongen Sigvards Søn, Alf Sigarsøns Svoger (II, 25).

Vermund. Anglisk Sagnkonge, gammel og blind, hans Land angribes først av Sveakongen Adils, værges av Folke, trues siden av en tysk Konge, frelses av Uffe Vermundsøn (I, 177). Navnet er opr. tysk, men Lånet er ældgammelt, og V. gælder som Dankonge.

Vesete, Vesti, Visti. Sjællandsk Sagnhelt, fælder Harald Hildetands Fader, Halfdan Hareskår (II, 52). Som Fadersnavn hos jysk Person Wolle Vistisen (Blicher, »E Bindstouw«).

Vesten. Geatisk Sagnhelt *Weohstan* (»Beowulf«).

Vestmar. Opfostrer sammen med Kole Dankongen Frode Fredegod (I, 202).

Vidar. Gud, den næststærkeste As efter Thor (Snorre, »Gylfaginning« c. 29).

Vidne. Sagnjarl i Vendland, Fjende av Dankongen Ole hin frøkne (II, 81).

Vifil. Ejer av Vifilsø, hvor han gemmer Piltene Hroar og Helge for at værne dem mod Kong Frodes Efterstræbelser (»Hrolf Krakes Saga«).

Vige. Sønderjysk Jarl, Søn av Frøvin, drager sammen med Broderen Kete til Sverige, hvor de, to mod een, fælder Sveakongen Adils til Hævn for Faderdrab. Dærom går Ordet: »Adilses Banemænd brød Kampens Lov« (I, 177).

Viger. Sjællandsk Sagnfigur, Fader til Hake Sjællandsfar (II, 37). Indgår i Vigerslev, Sjælland.

Viglek. Anglisk Sagnkonge, fælder Amled (uden Tvivl til Hævn for Fenges Død), ægter Enken Ermutrud, avler Vermund. Gælder som Dankonge.

Vikar. Norsk Sagnkonge, myrdes ved Svig av Starkad — et av hans tre Niddingværker (I, 300).

Vilmund, i dansk Form *Vilmand.* Sagnhelt Vilmund, g. m. Kong Heidreks Datter Borgny (Eddakvadet »Oddrúnargrátr«). Dansk Redaktør Willmann.

Vind. Svensk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70). Som Efternavn hos dansk Forfatter Ole Vind. Dansk Adelsnavn Vind. Indgår i Vindelev ved Jelling.

Visti, se *Vesete.*

Vitolf. Sagnperson i Helsingland, til hvem Dankongen Halfdan Bjærgram flyer (II, 10).

Vøgg, Vigge. Hirdmand hos Kong Hrolf, giver ham Tilnavnet Krake, lønnes med Guldringe, hævner hans Død ved at gennembore Sejerherren Hjartvar (I, 88).

Vølund. Mytisk Smed, fanges av Kong Nidud, som lader gennemskære hans Haser og sætter ham til at smedde på en Holm; V. myrder Kongens to små Sønner, forfører Kongedatteren Bødvild, bygger en Flyveham og flyver bort med Hånsord mod Nidud (Eddakvadet »Völundarkviða«).

Øde. Svensk Modstander av Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 70).

Øder. Sjællandsk Sagnhelt, vinder Kong Sigvalds Datter, den bly Sigrid (II, 20).

Ødger, Ødmund, Ødvard, Ødvin. Disse er de rigtige østnordiske Navneformer for engelsk Edgar, Edmund, Edward, Edwin.

Øgrim. Svensk Sagnhøvding, fældes av Kong Huglek (I, 196).

Ølver. Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 67).

Øme. Norsk do. (II, 69).

Ømod. Svensk Sagnhøvding, fældes av Kong Huglek (I, 196).

Ømund. Sveakonge Ø. hin Gamle (II, 228).

Øpe. Ø. Sjællandsfar giver Knud den Store Råd om Vedtægter for at tæmme Hærmændenes Tøjlesløshed (II, 239).

Ørn. Indgår i Ørndrup, Ørnstrup.

Østen. Gøtisk Sagnprins, Søn av Kong Sigvard (II, 25).

Østmar. Skånsk Sagnhøvding (II, 41).

Øvind. Østnordisk Form for *Eyvind.* Norsk Skjald E. Skaldaspillir.

Åge. Dansk Ridder, står op av Graven for at trøste sin sørgende Fæstemø (Visen om »Åge og Else«).

Åm. Dansk Hærmand hos Harald Hildetand ved Bråvalla (II, 67).

Åmund. Norsk Sagnkonge, fældes av Dankongen Fridlev, som ægter hans Datter Frøgerd (I, 288).

Ån. Norsk Sagnhelt, Bueskytte, Åmunds Følgesvend (I, 292).

III. KVINDENAVNE

Alfhild, Alvild. Sagnkongen Skjolds Viv, vunden av ham i Holmgang med Tyskeren Skate (I, 28).

Almveig. Mytisk Kvinde (»Völuspá«).

Alrun, isl. *Ölrún.* Datter av Kiar (Kejseren) av Valland, fæstes av Vølunds Broder Egil (»Völundarkviða«).

As- skifter med dansk *Es-*.

Asfrid, Astrid, Estrid. Knud den Stores Datter E., g. m. Ulf Jarl. Den svenske Konge Gnupas Dronning, A. Odinkarsdatter. Vedelspangstenen.

Aslaug, Asløg. Datter av Sigurd Fafnesbane og Brynhild, gemmes i en vandrende Sangers Harpe, vindes av Regnar Lodbrog (II, 75).

Asta. Dansk Filmsstjærne A. Nielsen.

Bera (»Hunbjørn«). G. m. Bjørn, Moder til Sagnhelten Bjarke (»Lillebjørn«). (»Hrolf Krakes Saga«).

Bergljot. Norsk Sangerske B. Ibsen, f. Bjørnson.

Bergthora. Islændingen Njals Hustru, indebrændes med ham på Bergthorshvoll (»Njals Saga«).

Blenda. Svensk Sagnheltinde i Värend, leder Kampen mod de Danske.

Bodil, Bothild, Boel. Dronning Bodil, g. m. Erik Ejegod. Dansk Skuespillerske B. Ipsen.

Borghild. Sagnhelten Sigmunds Viv, ond Stedmoder, får hans Søn Sinfjötle myrdet (Eddastykket »Frá dauða Sinfjötla»).

Brynhild. Gotisk Prinsesse *Brunehild,* g. m. Kong Sigebert av Nordfrankrig, bliver løgnagtig sigtet for at have ladet ham myrde, bindes til en Hest og slæbes ihjel (jfr. Eddakvadet »Helreið Brynhildar«). »Nibelungenlied« og »Eddaen« er begge prægede av de sejrende Modstanderes bagvaskende Fremstilling, der gør B. til Sigfrid — Sigurds Morderske.

Bødvild. Sagnkongen Niduds Datter, der drikkes fuld og forføres av Vølund (»Völundarkviða«).

Dagmar. Valdemar Sejrs Dronning. Navneformen er dansk, men går tilbage til tjekkisk Drahomira.

Dagny. Yndet dansk Kvindenavn.

Edda (»Oldemoder«). Navn for de islandske Oldsagn.

Elfrid. Sædvanlig med unordisk Tryk på anden Stavelse, jfr. Forfattersken Elfríde Fibiger.

Embla. Menneskestammoder, g. m. Hr. Ask (Snorre, »Gylfaginning« c. 9).

Fenja. Jættekvinde. Må drive den guldmalende Kværn Grotte for Dankongen Frode Fredegod (»Grottasöngr«).

Fredkulla (»Fredpige«). Tilnavn til Kong Niels's Dronning Margrete.

Frida. Dansk Violinspillerske F. Scotta (opr. Schytte).

Gerd. Jættemø, tvinges av Frøy til at ægte ham (»Skirnismál«).

Grimhild. Burgundisk Kongemoder, får ved en Svigdrik Helten Sigurd til at glemme sin Fæstemø Brynhild og at ægte Grimhilds Datter Gudrun, får senere Guttorm til at myrde Sigurd (»Völsungasaga«).

Gro. Den danske Sagnkonge Grams Dronning (I, 30).

Gudfrid, Gudrid, Gyrid. Sædvanlig med unordisk Tryk på anden Stavelse. Dansk Forfatterske Gyríthe Lemcke.

Gudrun. Sagnheltinde, Burgunderdronningen Grimhilds Datter, Kong Gunnars Søster, ægter Sigurd Fafnesbane, strides med Brynhild; efter Sigurds Mord ægter G. Hunnerkongen Atle (Attila); han lokker hendes Brødre i Døden, hvorpå hun myrder ham og hans og hendes Sønner (»Völsungasaga«).

Gullveig. Mytisk Kvinde (»Völuspá«).

Gunhild, Gunild. Sven Tveskægs Dronning (II, 217), intrigant norsk Kongemoder (Snorre 79 ff.).

Gunvor. Kendt Digt av Ewald »Liden Gunver vandrer som helst i Kvæld«.

Gyda. Sven Estridsøns Dronning (II, 271).

Hede. Dansk Skjoldmø, Opnævnerske for Hedeby, fører en Avdeling av Harald Hildetands Hær ved Bråvalla, bliver efter hans Fald Dronning for Danmark vestenfor Øresund, tvinges av Ole hin frøkne til at nedlægge Kronen og nøjes med Høvdingdømme (II, 67 ff.).

Helga. Dansk Sagnprinsesse, Kong Ingilds Søster, efterstræbes av en lavbåren Guldsmed; Starkad forjager ham; hun vindes av den norske Konge Helge, på hvis Vegne Starkad fælder Helges Medbejler Angantyr og hans 8 Brødre (I, 309 ff.). Islandsk Mø, H. hin fagre, om hvem Gunnløg og Hrafn kæmper (»Gunnlaugs Saga«).

Hervor. Gotisk Skjoldmø, falder i Kamp mod Hunnerkongen Humle (»Hervararsaga«).

Hild, Hildur. Sagnprinsesse, Högnes Datter, bortføres av Hedin; han og Högne fælder hinanden; Hild galdrer de faldne tillive igen i det evige Hjadningavig. »Hilds Leg« er en Digterkenning for »Kamp«, bruges i »Bjarkemål«: »I vækkes ej til Vin eller Vivs Tale, heller til Hildes hårde Leg«.

Hildegun. Walther av Aquitaniens Brud, som han bortfører fra Fangenskab hos Hunnerkongen Attila (Kvadet »Waltharius«).

Hjørdis. Sagnkongen Sigmunds anden Hustru, føder efter hans Død Helten Sigurd Fafnesbane og gemmer til ham Sigmunds bristede Sværd Gram (»Völsungasaga«).

Hulda. Heltinden i den folkelige Vise »Hjalmar og Hulda«.

Ingeborg. Knud Lavards Hustru, Valdemar den Stores Moder.

Ingegerd. Hellig Olavs Dronning, Sveakongen Olavs Datter (Snorre 287).

Inger. Fru Inger på Sjælland, vistnok Opnævnerske for Ingwinerne (»Beowulf«) = Skjoldungstammen (Visen om Langbardernes Udvandring).

Ingerid, Ingrid. Den norske Konge Harald Gilles Dronning (Snorre 703). Digt av Bjørnson: »Ingerid Sletten av Killejord hade hverken sølv eller gull«.

Kraka. Skrømtet Navn for Regnar Lodbrogs Brud Asløg (II, 143).

Ladgun (Hlaðguðr). Datter av Hlöðvér = Frankerkongen Chlodevig (»Völundarkviða«).

Liv. Første Kvinde, der fødes efter Ragnarok (»Vafþruðnismál«).

Liva. Dansk Skuespillerske L. Weel.

Malfred, Malfrid, Malmfrid. Russisk Prinsesse (Snorre 687).

Menja. Jættekvinde, der driver Kværnen Grotte. Se *Fenja.*

Nanna. Guden Balders Hustru. Digteren Jeppe Aakjærs Hustru på Jenle.

Oda. Dansk Skuespillerske Oda Nielsen.

Oddrun. Hunnerkongen Atles Søster, Burgunderkongen Gunnars Elskede. (Eddakvadet »Oddrúnargrátr«).

Ragna. Datter av Orm Jarl Eilivsøn og Ingeborg, Datter av Finn Arnesøn (Snorre 740).

Ragnhild. Glavendrupstenen, Fyn.

Rut, isl. *Hrut.* Hrolf Krakes Søster, g. m. Hirdmanden Bjarke (I, 97, »Bjarkemål«).

Signe, Signild. Hagbards Elskede, S. Sigarsdatter, brænder sig selv inde med sine Møer, da Hagbard hænges (II, 18, Visen om »Hagbard og Signe«). Egner sig til at erstatte Sine.

Signy. Hroars og Helges Søster, g. m. Kong Frodes Jarl Sævil (»Hrolf Krakes Saga«; Schütte, »Dansk Tunge« 96).

Sigrid. Sjællandsk Prinsesse, Øders Brud (II, 18). Indgår i Sigridlev, Småland.

Sigrun. Sagnkongen Helges Brud (»Helgakviða Hundingsbana«).

Skuld. Opnævnerske for Skjoldungætten, bosat i Skuldelev på Sjælland, g. m. Hrolf Krakes Fætter Hjartvar, ophidser ham til at overfalde Hrolf. I »Eddaen« Valkyrje og Norne (Snorre, »Gylfaginning« c. 15).

Skyldfri. S. Larsen, kendt fra en Kriminalproces.

Solveig. Per Gynts Elskede (Henr. Ibsen, »Per Gynt«). Datter av Jeppe Aakjær.

Svanhild. Goterkongen Jarmeriks Dronning, bagvaskes av Bikke, trædes ihjel av Heste, hævnes av sine Brødre Hamde og Sörle (II, 105. Eddakvadene »Guðrúnarhvöt« og »Hamðismál«).

Svava. Valkyrje, Helge Hjørvardsøns Brud (»Helgakviða Hjörvarðssonar«).

Synnøve. Helgeninde, Heltinde hos Bjørnson (»Synnøve Solbakken«).

Thit. Dansk Forfatterske T. Jensen.

Thora. Hrolf Karls Datter, Helges Slegfred, Yrsas Moder, Opnævnerske for Thorø (I, 90).

Thorborg, Thordis, Thorgerd, Thorhild.

Thyre. Gorm den Gamles Dronning, T. Danmarkarbot el. Danebod, »Danmarks Gavn«, frelser Landet i Dyrtid (»Knytlingasaga«), bygger Danevirke (II, 178. Gorms Jellingsten).

Tove. Valdemar den Stores Elskede Tovelille (Folkeviser).

Ulfhild, Ulvild. Sagnkongen Haddings Datter (I, 62), Kong Niels's Dronning, bortføres av Sveakongen Sverke (II, 108).

Ulla. Hovedperson i Bellmanns »Sånger«.

Valborg. Ridder Axels Elskede (Oehlenschlæger, »Axel og V.«); Skovgangsmanden Jens Langknivs Moder Voldborg i Fjendsherred, brændes uskyldig som Hex. (Aakjær, «J. Langkniv«).

Valfrid. Lektor V. Palmgren-Munch-Petersen.

Valgerd. Hovedperson hos J. L. Heiberg, »Valgerda«.

Vebjørg. Skjoldmø, Opnævnerske for Viborg, leder en Avdeling av Harald Hildetands Hær ved Bråvalla (II, 67).

Voldborg, se *Valborg.*

Yrsa. Skjoldungen Helges Datter med Thora av Thorø, ægtes av ham, føder Hrolf Krake, ægter siden Sveakongen Adils (I, 88).

Æsa. Vermlandsk Sagnkongedatter, Dankongen Ole hin frøknes Brud (II, 61).

Ålov. Saxisk Dronning, Yrsas Moder (Snorre 30).

Åsa. Dansk Sagnkongedatter, Kong Ingilds Søster (I, 315); norsk Dronning, menes at være jordet i det Vikingeskib, der fandtes i Oseberghøjen; Åse, Per Gynts Moder (Henrik Ibsen, »Per Gynt«; jfr. Griegs gribende Melodi »Åses Død«).

IV. TILLÆG

FREMMEDE NAVNE

Denne Liste gør ikke Krav på Fuldstændighed. At opregne samtlige udenlandske Navne, som i Tidernes Løb har været brugt i Danmark, vilde være en uoverkommelig Opgave. Ved Listens Udarbejdelse er Hovedvægten lagt på at opregne de mest brugte Navne og særlig de Navne, som er så sprogligt omformede, at Lægmanden regner dem for danske.

For den, der er kommet til at elske vor rige Skat av gamle nordiske Navne, er det nærliggende at ønske, at alt det lånte Gods må forsvinde. Heri ligger der ingen Brod mod andre, men kun Kærlighed til eget Væsens Udtryksformer.

Nogle vil sikkert mene, at vi fortsat bør bruge den Del av det udenlandske Navnestof, der — som Jens, Hans, Peter og Maren — »føles« dansk. Men er det stærkeste og klareste Standpunkt alligevel ikke dette: Vi Nordboer har en så overvældende rig Kulturarv av Personnavne, at vi sandelig ikke har Brug for at iklæde os lånte Fjer!

Hermed følger Opregningen av de fremmede Navne, så enhver — hvordan han ellers stiller sig til dem — kan kende dem og vide, at de er importerede.

MANDSNAVNE

Abel (jød.). Abraham (jød.). Absalon, Axel, Aksel (jød.). Adam (jød.). Adolf (ty.). Albrecht (ty.). Alexander, Sander (græsk). Alfred (eng.). Allan (eng.). Andreas, Anders (gr.). Angelo (ital.). Arnold (ty.). Aron (jød.). Arthur (eng.). August (lat.). Benedikt, Bengt, Bent (lat.). Benjamin, Benny (jød.). Bernhard (ty). Bernt (ty.). Berthel, Berthold (ty.). Carlo (ital.). Charles (eng.-fransk) og Charly (eng. Kæleform) er udenlandske Former af det nord.-germ. Karl. Christian, Christen, Kristen (lat., men fortrinsvis brugt i Danmark). David (jød.). Dines (gr.). Ditlev (ty.). Edgar (angelsax.). Edmund (angelsax.). Edward, Eduard (angelsax., ty.). Edvin, Edwin (angelsax.). Eggert (ty.). Egon (ty.). Eiler (ty.). Emil, Emilius (gr.). Emmanuel (jød.). Engelbert (ty.). Engelbrecht (ty.). Enoch, Enok (jød.). Erhard (ty.). Ernst (ty.). Eugen (gr.). Ewerhard, Eberhardt (ty.). Felix (lat.). Ferdinand (ty.). Fester (ty.). Filip (gr.). Frantz, Frands (lat.-ty.). Frederik (ty.). Fritz, Frits (ty.). Gabriel (jød.). Georg, Jørgen (gr.). Gerhard, Gert (ty.). Gottfred, Gottfried (ty.). Gotthard (ty.). Gregor, Gregers, Gravers (gr.). Hannibal (fønikisk). Hans, se Johannes. Harry, Henry (eng.). Harduin (ty.). Hartwig (ty.). Henning (ty.). Henrik (ty.). Hermann (ty.). Hother (lat. for Høder). Hugo (lat.-ty.). Ib, se Jacob. Ivan, se Johannes. Jacob (jød.), hvortil hører: Ib, Jep og Jeppe. Jesper, Caspar (jød.). Johannes (jød.), hvortil hører: Johan, Hans, Jens, Jes, John, Jan, Jim, Ivan og Jon(nie). Joachim, Jokum (jød.). Jonas (jød.). Jonathan (jød.). Josef (jød.). Josias (jød.). Julian (lat.). Julius (lat.). Justus, Just (lat.). Kai, Kaj (lat.). Karsten (ty.). Kaspar, se Jesper. Kjartan (irsk). Klaus, se

Nikolaj. Klemens (lat.). Konstantin (lat.). Korfitz (ty.). Kristian, Kristen, se Christian. Kristoffer, Christopher (gr.). Kurt (holl.). Laurentius (lat.), hvortil hører: Lorentz, Lauritz, Lars, Lasse. Leonhard, Lennart (ty.-lat.). Leopold (ty.). Lothar (ty.). Louis (fr.). Ludwig (ty.). Magnus (lat.). Marius (lat.). Martin, Morten (lat.). Mathæus, Mathias, Mathis, Mads (jød.-gr.). Mauritz (lat.). Max (lat.-ty.). Meinhard, Meinert (ty).) Michael, Mikkel (jød.). Nikolaj, Nilaus, Niels, Nis, Klaus (gr.). Orla (keltisk). Oscar (keltisk?). Oswald (ty.). Otto (ty.). Ove (ty.). Paul, Poul (lat.). Peter, Peder, Per (gr.). Predbjørn, Preben (vendisk). Prosper (lat.). Rasmus, Erasmus, Asmus (gr.). Reimar, Reimer (ty.). Reinhold, (ty.). Richard (ty.-eng.). Robert (ty.-eng.). Rudolf (ty). Salomon (jød.). Sander, se Alexander. Severin, Søfren, Søren (lat.). Simon (jød.). Sofus (gr.). Stefan, Steffen (gr.). Sylvester (lat.). Theodor (gr.). Theofil (gr.). Thomas, Tommie, Tommy, Tom (jød. og eng. Kæleformer derav). Tobias (jød.). Ulrich (ty.). Urban (lat.). Valdemar, Vladimir (slavisk). Valentin (lat.). Walter (ty.). Wenzel (slav.-ty.). Werner (ty.). Victor (lat.). Viggo (lat. for Vøgg). Wilhelm (ty.). William, Willy (eng.). Willihad, Villads (angelsax.). Vincent (lat.). Zacharias (jød.).

KVINDENAVNE

Ada (jød.). Adele (fr.). Agathe (gr.). Agnes, Agnethe (gr.). Alexandra, Alexandrine (gr.). Alette (fr.-ty.). Alice, Alis (fr.-eng.). Alix (fr.-ty.). Alma (lat.). Amalie (ty.). Amanda (lat.). Amine (lat.). Amy (eng. Kælenavn). Anastasia (gr.). Andrea (gr.). Anna (jød.), hvortil hører: Annie, Anne, Ane, Annette. Antonie (lat.). Arentze, Arendse (ty.). Augusta (lat.). Aurelia (lat.). Aurora (lat.). Barbara (gr.). Beatrice (lat.-fr.-eng.). Beate (lat.). Bella (ital.). Benedicte, Bengta, Bente (lat.). Bertha (ty.). Betsy (eng.). Betty, se Elisabeth. Bine (opfundet). Birgitte, Birgit, Brigitte, Britta, Birthe (kelt.). Bolette (fr.). Boline (opfundet). Bothilde (ty.). Cecilia, Sidsel (lat.). Charlotte, Carola (lat.-fr.). Connie (eng. Kælenavn). C. se ogsaa K. Dragomira, Dagmar (slav.). Diana (lat.). Dina (jød.). Dora, Doris (gr.). Dorothea, Dorte (gr.). Dyveke (holl. Kælenavn). Eleonora, Elna, Leonora (gr.). Eli (jød.). Eline, se Helene. Elisabeth (jød.), hvortil hører: Lisbeth, Elsebeth, Elise, Else, Betty, Lise og Lis. Ellen, se Helene. Elly (eng. Kæleform), se Helene. Elvira (spansk). Emilie (fr.-lat.). Emma (ty.). Emmy (lat.-eng. Kælenavn). Engelke (ty.). Esther (jød.). Eva (jød.). Fanny (ty.-eng.). Feodora (russ.). Ferdinanda (spansk). Flora (lat.). Francisca (lat.-ty.). Frederikke (ty.). Fritze (ty.). Gabriella (jød.). Georgia (gr.). Gina, Georgina (gr.). Grethe (ty.), se Margrethe. Gurli (arabisk). Hanne, Hansine, se Johanne. Harriet (eng.), se Henriette. Hedda (ty.). Helene, Eline, Lene (gr.). Henriette (fr.). hvortil hører: Harriet, Henny (eng.). Hildegard, Hilda (ty.). Ida (ty.?). Ina (jød.?). Irene (gr.). Iris (gr.). Irma (ty.). Irmgard (ty.). Isabella (spansk). Jelva (?). Johanne (jød.), hvortil hører: Jenny (eng.), Hanne, Hansine, Jensine. Jolantha (ty.?). Josephine, Josefa (jød.). Judith (jød.). Julia, Juliane (lat.). Jutta, Jytte (jød.). Kaja (lat.). Kamilla, Mille (lat.). Kamma (jød.). Karla (lat.-ty.). Karoline (lat.-ty.). Kate (eng.). Katharina, Katrine, Karen (gr.). Kathinka (russ.). Ketty (gr.-eng.). Kirsten, se Kristine. Klara (lat.). Kitty (eng.). Klaudine (lat.). Kordelia (eng.). Kristense (gr.). Kristine, Kristiane, Kirsten, Stine (gr.-lat.). Laila (rabisk). Laura (lat.). Laurine (lat.). Lene, se Helene. Leonora, se Eleonora. Lilly, Lili (eng.). Lilian (lat.). Linda, Line, Lone (Kæleformer afledt af forsk. udenlandske Navne). Lisbeth, Lise, Lis, se Elisabeth. Lotte (fr.-ty.). Louise (fr.). Lucie (lat.-fr.). Lucretia (lat.). Lydia (gr.). Madsine (af jød. Mathæus). Magdalene, Malene, Magda (jød.). Magga (?). Maja (lat.). Maiken (ty.). Malvine (digtet; opr. sy-

risk?). Manon (fr.). Maren (lat.). Margrethe, Margit, Merete, Grethe (gr.). Maria (jød.), hvortil hører: Mary (eng.), Marie. Marianne (jød.-fr.). Martha (jød.). Mathilde, Mette (ty.). Maud (eng.). Meta (gr.). Mine (Kæleform af udenl. Navne). Minna (ty.). Molly (eng. Kælenavn). Musse (opfundet). Nancy (fr.-eng.). Nanny (jød.-eng.). Nelly (eng.). Nina (russ.). Nora (gr.). Olga (russ.). Olivia (lat.). Ottilie (ty.). Paula, Poula, Pouline (lat.). Petra, Petrea (gr.). Petroline (opfundet). Rasmine (opr. gr.). Regitze (vendisk). Riborg (ty.). Rigmor (ty.). Rikke (ty. Kæleform af flere Navne). Rita (?). Rosa, Rosalie (lat.). Ruth (jød.). Sara (jød.). Selma (kelt.). Sibylle, Sybille (gr.). Sidsel, se Cecilie. Sigbrit (holl.). Sine (Kæleform af fl. udenl. Navne). Sofie (gr.). Sonja (russ.). Stella (lat.). Stine, se Kristine. Susanne (jød.). Sylvia (lat.). Thekla (?). Theodora (gr.). Theresia, Therese (gr.). Trine, Tine (Kæleformer). Tulle (Kælenavn). Ulrikka, Ulrikke (ty.). Ursula (lat.). Vanda (slav.). Vera (lat.). Veronika (gr.). Vibeke, Viveka (ty.). Victoria (lat.). Viola (lat.). Vita (lat.). Vivian (lat.). Xenia (gr.).